

PM 2016:108 RI (Dnr 181-774/2016, 439-437/2016, 122-818/2015, 122-867/2016)

Uppföljning av budget 2016 - Tertialrapport 1 per den 30 april med helårsprognos

Stimulansmedel för kunskapssatsning inom äldre- och funktionshindrarsomsorgen, dnr 439-437/2016

Uppmaning till myndigheter, förvaltningar och kommunala bolag att flytta till Skärholmen, hemställen från Skärholmens stadsdelsnämnd, dnr 122-818/2015

Förskolelokal i bostadsrättsföreningen Rosteriet, Liljeholmen, fastighetsnämnden, genomförandebeslut, dnr 122-867/2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Tertialrapport 1 för år 2016 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 57,9 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2016 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 140,7 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2016 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 10,0 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till promemorian.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,3 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2016 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
6. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 1 430,9 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till promemorian.
7. Trafiknämnden medges förhandsbesked om budgetjustering för genomförande av projekt med solcellsdrivna parkeringsautomater under 2017 med 48,0 mnkr. Utgifterna för kommande år behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2017.
8. Förändring av målvärden, indikatorer och nyckeltal i kommunfullmäktiges budget för 2016 fastställs enligt bilaga 3 till promemorian.
9. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 till promemorian.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1

från nämnderna.

11. Stadsbyggnadsnämnden uppmanas att administrera de uppgifter som krävs för ansökan om statsbidrag enligt förordningen (2016:364) samt att hålla ihop ansökan för stadens räkning till Boverket.
12. Fastighetsnämnden uppmanas att snarast återkomma till kommunfullmäktige med en slutredovisning av Projekt Tekniskt nämndhus avseende tidigare projektinriktning och redovisa vilka projekteringskostnader som ej kan hänföras till den nya inriktningen. Vidare uppmanas nämnden att ta fram ett förslag till nytt inriktningsbeslut, i enlighet med stadens anvisningar för beslut, styrning och uppföljning av investeringar, till kvartal 4 2016.
13. Fördelning av stimulansmedel från Socialstyrelsen för kunskapssatsning inom äldre- och funktionshinderomsorgen godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Socialnämnden uppmanas att administrera och fördela medlen till funktionshinderomsorgen i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Äldrenämnden uppmanas att administrera och fördela medlen till äldreomsorgen i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Äldrenämnden uppmanas även att sammanställa och återredovisa genomförda insatser för såväl äldrenämnden som socialnämnden i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Socialnämnden uppmanas att administrera fördelningen av PRIO-medel för vuxna enligt tidigare beslutad fördelningsnyckel och anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Uppmaning till myndigheter, förvaltningar och kommunala bolag att flytta till Skärholmen, hemställan från Skärholmens stadsdelsnämnd, dnr 122-818/2015 besvaras med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Nyckeltal med utfall för år 2015 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till promemorian.
19. Redovisning av särskilda satsningar godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till promemorian.
20. Kommunstyrelsen godkänner fastighetsnämndens förvärv av förskola i bostadsrättsföreningen Rosteriet med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Ärendet utgör stadens tertialrapport 1 per 30 april 2016. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders tertialrapporter per den 30 april med helårsprognos har analyserats i förhållande till budget 2016.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Tertialrapport 1 visar att stadens verksamheter på ett engagerat och målmedvetet sätt arbetar för att genomföra stadens vision om ett Stockholm för alla. Genom insatser för ökat bostadsbyggande och fler hyresrätter kan fler finna en bostad som de har råd med. Genom insatser för ökad vuxenutbildning, fler arbetsmarknadsrelaterade visstidsanställningar och genom att staden uppfyller målet om att vara en företagsvänlig stad är det färre som är arbetslösa och ett sjunkande antal personer som behöver ekonomiskt bistånd. Den fortsatta prioriteringen av arbetsmiljöarbetet i nämnderna är positiv, då en bra arbetssituation för medarbetarna är en förutsättning för en god service för alla stockholmare. Med fler öppna idrottsaktiviteter och sänkta avgifter i kulturskolan fortsätter fler barn och ungdomar att kunna ta del av idrott och kultur. Nämndernas många insatser för att skapa en giftfri miljö och sunda inomhusmiljöer skapar förutsättningar för ett Stockholm som är hälsosamt för alla. Verksamheter som syftar till att stärka lokaldemokrati och ungas organisering redovisas i ärendet och bidrar till en stad som vill att fler ska kunna vara med och påverka staden och sin egen vardag. För att uppnå målet om ett jämställt Stockholm där makt och resurser fördelas lika redovisar stadens nämnder ett stort antal aktiviteter.

Med denna grundläggande starka utveckling finns det ändå områden där arbetet måste intensifieras för att Stockholm ska bli en stad för alla. Det arbete som görs inom den sociala hållbarhetskommisionen har visat på behovet av fortsatt arbete för att minska klyftorna i Stockholm. Jämställdhetsperspektiv behöver fortsatt integreras i stadens verksamheter och arbetet med jämställdhetsintegrerad budget ska fortsätta. Ett ökat flyktingmottagande innebär nya utmaningar för stadens verksamheter, avseende exempelvis uppförande av modulbostäder. Den långvariga bristen på tillräckliga investeringar i skola, bostadsbyggande och idrottsanläggningar gör att staden har ett stort investeringsbehov under kommande år. Stora investeringar i bland annat cykelinfrastruktur och andra miljövänliga kommunikationer kommer därtill att bli nödvändiga både för att öka framkomlighet, minska climateffekten och för att förbättra luftkvaliteten.

Rapporten visar en mycket stark ekonomi i staden. Trots att det stora behovet av investeringar förväntas kommunfullmäktiges mål uppnås. Nämnderna visar en god budgethållning.

I ärendet redovisas ett antal uppmaningar till nämnder och styrelser för att ytterligare säkerställa att kommunfullmäktiges mål blir verklighet. I ärendet föreslås också ett antal satsningar för att ytterligare göra Stockholm till en stad för alla. Fem miljoner kronor reserveras exempelvis i en långsiktigt verkande satsning mot hemlöshet. Insatser för att öka tryggheten i samband med festivalen "We are Stockholm" föreslås och finansieras. Överförmyndarnämnden tilldelas medel för ökade kostnader för arvoden. Därtill fördelas ytterligare resurser enligt bilagorna till stadens verksamheter.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Tertialrapport 1 för år 2016 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 57,9 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2016 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 140,7 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2016 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 10,0 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till promemorian.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,3 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2016 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
6. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 1 430,9 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till promemorian.
7. Trafiknämnden medges förhandsbesked om budgetjustering för genomförande av projekt med solcellsdrivna parkeringsautomater under 2017 med 48,0 mnkr. Utgifterna för kommande år behandlas i kommunfullmäktiges budget för 2017.
8. Förändring av målvärden, indikatorer och nyckeltal i kommunfullmäktiges budget för 2016 fastställs enligt bilaga 3 till promemorian.
9. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 till promemorian.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1 från nämnderna.
11. Stadsbyggnadsnämnden uppmanas att administrera de uppgifter som krävs för ansökan om statsbidrag enligt förordningen (2016:364) samt att hålla ihop ansökan för stadens räkning till Boverket.
12. Fastighetsnämnden uppmanas att snarast återkomma till kommunfullmäktige med en slutredovisning av Projekt Tekniskt nämndhus avseende tidigare projektinriktning och redovisa vilka projekteringskostnader som ej kan hänföras till den nya inriktningen. Vidare uppmanas nämnden att ta fram ett förslag till nytt inriktningsbeslut, i enlighet med stadens anvisningar för beslut, styrning och uppföljning av investeringar, till kvartal 4 2016.
13. Fördelning av stimulansmedel från Socialstyrelsen för kunskapssatsning inom äldre- och funktionshinderomsorgen godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Socialnämnden uppmanas att administrera och fördela medlen till funktionshinderomsorgen i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Äldrenämnden uppmanas att administrera och fördela medlen till äldreomsorgen i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Äldrenämnden uppmanas även att sammanställa och återredovisa genomförda insatser för

såväl äldrenämnden som socialnämnden i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

16. Socialnämnden uppmanas att administrera fördelningen av PRIO-medel för vuxna enligt tidigare beslutad fördelningsnyckel och anvisningar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Uppmaning till myndigheter, förvaltningar och kommunala bolag att flytta till Skärholmen, hemställan från Skärholmens stadsdelsnämnd, dnr 122-818/2015 besvaras med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Nyckeltal med utfall för år 2015 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till promemorian.
19. Redovisning av särskilda satsningar godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 6 till promemorian.
20. Kommunstyrelsen godkänner fastighetsnämndens förvärv av förskola i bostadsrättsföreningen Rosteriet med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 2 juni 2016

KARIN WANNGÅRD

Bilagor

1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan
3. Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden och nyckeltal med mera
4. Uppmaning till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolag
5. Nyckeltal – Tertialrapport 1, 2016
6. Särskilda satsningar för uppföljning 2016
7. Förskolelokal i bostadsrättsföreningen Rosteriet, Liljeholmen, dnr 122-867/2016 - Sekretess enligt kap 19 §§ 1 och 3 Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Finns tillgängligt för kommunstyrelsens ledamöter hos KF/KS kansli, Stadshuset, plan 4.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Joakim Larsson (M) enligt följande.

På det hela taget visar tertialrapport 1 för 2016 att mycket av utvecklingen i Stockholm går i en positiv riktning. Medborgarnas nöjdhet med stadens verksamheter är god och Stockholm är överlag en attraktiv stad att arbeta, starta företag och bygga bostäder i. Det välkomnar vi. En stabil ekonomi är ett medel för att säkerställa att inte vår gemensamma välfärd – förskola, skola och äldreomsorg – ska utsättas för nedskärningar på grund av budgetunderskott. Det är bara med robusta finanser som grund som välfärden får stabila förutsättningar och kan utvecklas för framtiden.

Samtidigt finns oroande tendenser i tertialrapporten vad avser både den ekonomiska utvecklingen och verksamhetsutvecklingen för staden. Vi ser nu ett prognostiserat resultat för helåret 2016 på 306 miljoner kronor, vilket ligger mycket långt ifrån 2014 års starka resultat på cirka 3,5 miljarder kronor. Med en så svag prognos och en underliggande svag budgethållning, trots en stark konjunktur och god utveckling av skatteunderlaget, är risken uppenbar för budgetunderskott kommande år. Vår farhåga är att den rödgrönrosa majoriteten i sedvanlig ordning kommer att lämpa över bördan av sin bristande ekonomiska hushållning på stockholmarna i form av ytterligare skattehöjningar.

Särskilt tydligt blir den rödgrönrosa majoritetens bristande ansvarstagande för stadens ekonomi inom stadsdelsnämndssektorn. För verksamhetsområdet Individ- och familjeomsorg prognostiseras ett underskott på 77 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott inom verksamhetsområdet. Störst underskott prognostiserar Hägersten-Liljeholmens samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 21 miljoner kronor vardera.

Prognosen för verksamhetsområdet Äldreomsorg är ett underskott på 60 miljoner kronor efter resultatdispositioner och nio stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst underskott prognostiserar Farsta stadsdelsnämnd med 19 miljoner kronor.

För Stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar prognosen ett underskott på 19 miljoner kronor efter resultatdispositioner och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst underskott prognostiserar Kungsholmens stadsdelsnämnd med 9 miljoner kronor.

Alla dessa underskott sker trots de båda skattehöjningar som majoriteten har genomfört sedan 2014. Det kan knappast göras tydligare hur de rödgrönrosas oförmåga till prioriteringar, budgethållning och ekonomiskt ansvarstagande drabbar stockholmarnas välfärd.

Allvarligast ser vi på att den rödgrönrosa majoriteten bedriver en kortsiktig ekonomisk politik som tydligt riskerar att urholka Stockholms soliditet och försvaga dess finansiella ställning. Det är ett ofrånkomligt resultat av den rödgrönrosa majoritetens medvetna politik att höja skatten, kraftigt höja investeringstakten och samtidigt minska intäkterna från realisationsvinster och markförsäljningar. Resultatet kommer att bli en kommunkoncern med påtagligt försvagad soliditet och ökad skuldbörda. Detta kommer i sin tur att hota välfärdens verksamheter.

På det enskilt viktigaste området utöver ekonomin – bostadsbyggandet – finner vi dessvärre fog för oro för utvecklingen, där den rödgrönrosa majoriteten förefaller oförmögen att möta Stockholms stora behov av nya bostäder. Det är anmärkningsvärt att stadsledningskontoret ser sig föranlett att uppmana exploateringsnämnden att aktivt motverka förseningar av angelägna bostadsprojekt.

Trots det stora antal studentbostäder som Alliansen lämnade över kan vi konstatera att årsmålet för indikatorn Antal färdigställda studentbostäder inte kommer att uppnås. Prognosen pekar på att endast 707 studentbostäder av målsättningen på 1 300 kommer att färdigställas under 2016. Det är anmärkningsvärt att nivån bedöms så låg att stadsledningskontoret i tertialrapporten uppmanar exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden att vidta särskilda åtgärder för att säkerställa att inte målet om 4 000 färdiga studentbostäder 2013–2017 missas.

Vidare konstaterar vi att stadens bostadsbolag fortsatt missar sina produktionsmål. För 2016 anger exempelvis Svenska Bostäder att 589 av årsmålets 900 kommer att påbörjas. Stadens tre bostadsbolag redovisar sammanlagt att blott 80 allmännyttiga hyresrätter påbörjats hittills i år. Det måste tyvärr anses vara underkänt ställt i relation till det aggregerade årsmålet om 1 900 bostäder, samt att bolagens prognoser för året endast når upp till 1 589 bostäder.

Vidare delar vi stadsledningskontorets uppfattning om att antalet bostäder i antagna/godkända detaljplaner är anmärkningsvärt lågt. I tertialrapporten anges ett utfall om blott 300 av årsmålets 7 000 bostäder. Samtidigt anges att målet uppfylls helt. Vi ser därför en risk i att måluppfyllelsen görs beroende av att pågående större programarbeten kommer till detaljplaneplanering.

För trafiknämndens del är det notabelt att den rödgrönrosa majoriteten, som stoltserar med cykelsatsningar, inte klarat av att leverera det de utlovat i cykelinfrastrukturen utan att 29 miljoner kronor i investeringar inte förväntas utnyttjas. Klottersaneringen har förstärkts och

efterlevnaden av 24-timmarsgarantin blir allt sämre. Den rödgrönrosa majoritetens satsning på gånggator är dessvärre mer ett PR-nummer än konkreta och underbyggda åtgärder för en förbättrad stadsmiljö för fotgängare. Exemplet Swedenborgsgatan visar att det mer handlar om politisk prestige än om genomtänkta trafikåtgärder. Utfallet blir en sämre version av Alliansens satsning på Open Streets.

På skolområdet kan vi dessvärre notera att den rödgrönrosa majoritetens politik hittills mest har inneburit en avvisande inställning till nyetableringar av fristående skolor. Den rödgrönrosa majoritetens politik är tydligt fientlig till fristående skolhuvudmän. Den kommunala skolan ska vara den bästa, enligt den rödgrönrosa majoriteten – med betoning på kommunal. Stadens yttranden över friskoleetableringar har sedan maktskiftet ändrat tonläge. I många fall har friskoleetableringar ansetts kunna påverka stadens skolväsende negativt.

Elevantalsökningen i år, liksom under en överskådlig framtid, är hög. Om alla dessa elever ska få en bra skolgång måste fristående såväl som kommunala skolor ges goda förutsättningar att verka, konkurrera och erbjuda en högkvalitativ utbildning. Att istället låta de ideologiska skygglapparna diktera valfrihetsmotståndet är beklagligt för Stockholms befintliga och tillkommande elever. Det riskerar också att leda till, när färre utövre tillåts bidra, att trängseln i skolorna och därmed klasstorlekarna ökar, tvärtom vad Socialdemokraterna lovade stockholmarna före valet. Satsningar på kvalitet går inte att göra enbart i ord, de måste också åtföljas av handling och konkreta beslut.

Vidare kan vi konstatera att otryggheten i skolan är fortsatt hög, var femte flicka och var tionde pojke i årkurs nio känner sig inte trygga i skolan, samtidigt som andelen elever som instämmer i påståendet att bristen på lugn och ro hämmar deras inläring ökar. Inte heller nås de önskade resultaten i skolorna och skillnaderna mellan olika skolor är fortsatt stora. Stadens revisorer påtalar att kommunfullmäktiges övergripande mål ”Ett Stockholm som håller samman” inte uppnås tillfredsställande i utbildningsnämnden.

Stockholms stads arbetsmarknad visar på en god utveckling, dessvärre gäller inte detta i alla delar av staden. I områden som Rinkeby-Kista är andelen öppet arbetslösa 11,5 procent och i Skärholmen 10,4 procent, jämfört med innerstaden där arbetslösheten ligger som högst på 2,5 procent. Oavsett om man bor i Rinkeby eller Norrmalm ska människor få förutsättningar för egenförsörjning och att känna tryggheten av att ha ett jobb gå till.

Det är tydligt att ett nytt utanförskap har vuxit fram som drabbar främst unga och utrikes födda. Här måste till konkreta verktyg för att människor ska kunna gå från utanförskap till delaktighet. Målsättningen är att alla stockholmare ska kunna arbeta och utbilda sig utifrån sina egna förutsättningar. Ett jobb är mer än en lön. Ett jobb är gemenskap, trygghet, frihet och ger möjlighet för människor att växa.

Vi ställer oss ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Vi delar uppfattningen att fusk och svartjobb ska motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag. Modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.

Stockholm är beroende av ett vitalt, innovativt och diversifierat näringsliv för att utvecklas som attraktiv stad med en stark sysselsättning. Det är därför oroande att Stockholm har rasat kraftigt i Svenskt Näringslivs årliga ranking av näringslivsklimatet i Sveriges kommuner. Ett företagsklimat som upplevs som ogynnsamt hotar framtida investeringar och etableringar, vilket stockholmarna och staden som helhet förlorar på.

Sedan majoritetsskiftet 2014 har den rödgrönrosa majoriteten fört en ideologisk återkommunaliseringspolitik beträffande verksamheter som drivits av enskilda aktörer. 27 verksamheter, allt från vård- och omsorgsboenden till parklekar och sociala verksamheter, har återtagits i kommunal regi. På sikt äventyras valfriheten och mångfalden i välfärden, investeringsviljan och stadens ekonomiska hushållning, detta i ett läge när välfärdsbehoven är stora och ständigt växer. Fyra av fem jobb skapas i de mindre företagen, det ger inte bara arbetstillfällen och tillväxt, det ger också skatteintäkter.

Vi har vid flertalet tillfällen påpekat att fastighetsnämnden behöver säkerställa att enskilda investeringsprojekt håller budget. Sammantaget handlar det om åtskilliga hundratals miljoner kronor i kostnadsökningar. Vi konstaterar nu att stadsledningskontoret riktar en särskild uppmärksamhet till fastighetsnämnden om att vidta åtgärder för att öka styrningen av

investeringsprojekt, i syfte att just uppnå hållbar utveckling på nivån för avkastning och resultat.

Inom äldreomsorgen åskådliggörs tydligt hur den rödgrönrosa majoritetens ekonomiska praktik skiljer sig från dess högtidliga retorik. Att det nu, trots skattehöjningen, prognostiseras ett underskott om drygt 60 miljoner kronor kan inte tolkas som annat än ett besannande av vår farhåga att den rödgrönrosa majoriteten i sina ekonomiska prioriteringar åsidosätter kärnverksamheterna på ett sätt som får kännbara konsekvenser för stockholmarna. Det är uppenbart att skattehöjningen inte har medfört en ökad trygghet för Stockholms äldre.

Arbetsvillkoren för socialsekreterare i Stockholm stad har kraftigt försämrats. I höstas rapporterades om socialsekreterarnas höga arbetsbelastning, den omfattande personalomsättning samt svårigheter att rekrytera erfaren personal. Stockholms stad måste kunna garantera rättsäkerhet och kvalitet i arbetet. Dessvärre har vi en situation där utsatta barn och vuxna riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda på grund av socialsekreterans pressade arbetssituation. Det är därför välkomnande att en handlingsplan har arbetats fram för att öka kvalitén inom socialtjänsten, men det krävs att detta även omvandlas till praktisk handling.

Frågan om fattiga EU-medborgare som tigger i Stockholm och Sverige är en svår och omfattar många dimensioner. Grundproblematiken kan inte lösas av en enstaka kommun eller land, men det är viktigt att Stockholms stad tar ett tydligt ansvar för att lyfta diskussionen och finna en lösning på denna utmaning som kombinerar hänsyn för socialt utsatta människor med konkreta åtgärder som upprätthåller gällande lagstiftning och tillgodoser berättigade krav på trygghet och ordning i det offentliga rummet. Det är oroväckande att den rödgrönrosa majoriteten inte tar till sig den kritik som framförts av stockholmarna om de sanitära olägenheter som förekommer vid bosättningar i offentliga utrymmen samt den ökade otryggheten.

Den rödgrönrosa majoriteten berömmar sig av att ha ökat ramen för idrottsnämnden. Det kan låta bra, men problemet är att när alla investeringsprojekt blir dyrare kommer det inte bli mycket utrymme över till nya investeringar.

I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning krävs ett politiskt ledarskap som klarar av att förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Det blir alltmer uppenbart att den rödgrönrosa majoriteten inte är kapabel att axla detta ansvar. Istället har den rödgrönrosa majoriteten slagit in på en politisk kurs där stockholmarna drabbas trefalt av höjd kommunalskatt och ökad skuldsättning. Alliansen utgör ett tydligt alternativ till denna ansvarslösa politik. Vi vet att Stockholm kan mer och att stockholmarna förtjänar bättre.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2016 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål samt 26 underliggande mål för verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagens prognostiserade uppfyllelse av årsmålet.

I föreliggande ärende gör stadsledningskontoret en bedömning av uppfyllelse av verksamhetsområdesmålen för det innevarande året. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina verksamhetsplaner, beskriver att de kommer arbeta under året för att bidra till uppfyllelse av årsmålet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året än som om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

För majoriteten av alla verksamhetsområdesmål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsområdesmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år.

Ett Stockholm som håller samman

Oavsett skilda förutsättningar ska alla stockholmare ges samma möjlighet att färdas väl genom livet. Stadens verksamheter ska arbeta med inriktningen att sociala skillnader ska utjämnas. Stockholm ska vara den bästa staden att växa upp i, med en jämlik skola och där det finns bostäder som alla har råd att hyra. Stockholmare ska känna trygghet i vardagen med närhet till kultur och eget skapande. Äldreomsorgen ska utföras med hög kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer uppnås helt för 2016. Bedömningen baseras på att årsmålet för sex av sju underliggande verksamhetsområdesmål prognostiseras uppnås helt och ett verksamhetsmål prognostiseras uppnås delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Alla barn ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund. Stadens verksamheter ska bidra till att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans och därigenom värnar barnets rättigheter. Satsningar på att höja kvaliteten i skola och förskola är grundläggande för detta.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer uppfyllas helt under 2016. Bedömningen grundar sig på att 13 av 15 nämnder med särskilt rapporteringsansvar prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt samt att ytterligare fem nämnder bedömer att deras arbete bidrar till måluppfyllelsen. Två nämnder med särskilt rapporteringsansvar prognostiserar att målet kommer att uppfyllas delvis.

För sex av 18 indikatorer finns utfall. Tre av dessa når helt upp till årsmålet, övriga tre har delvis måluppfyllelse. Övriga indikatorer redovisas i tertiärrapport 2 2016. Nya årsmål för *Andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik* samt *Andel elever med gymnasieexamen* föreslås i bilaga 3.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömer att årsmålet för förskolan kommer att uppnås helt. Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse för förskola grundar sig på nämndernas bedömning av målet samt att fem av kommunfullmäktiges åtta indikatorer prognostiseras att uppnås helt. Nämnderna har därutöver bedömt att de i huvudsak kommer att uppnå sina egna nämndmål och nämndindikatorer samt de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Redovisning för fristående förskolor sker endast i samband med verksamhetsberättelse 2016.

Utfall finns för tre av indikatorerna varav endast *Andel förskollärare av totalt antal anställda* bedöms som delvis uppfyllt, övriga uppfylls helt. Tre stadsdelsnämnder bedömer att de inte kommer att uppnå målet för indikatorn. En viktig faktor för att förskolan ska kunna hålla en hög kvalitet är en välutbildad personal och att andelen förskollärare är hög. Det är av stor vikt att tillräckligt många förskolelärare utbildas för att uppnå kommunfullmäktiges mål om andelen förskollärare och andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare.

Alla nämnder beskriver att rekryteringsläget är svårt med stor konkurrens om de nyexaminerade förskollärare. Nämnderna försöker påverka situationen genom att bland annat arbeta för att behålla förskollärare, erbjuda fler platser för verksamhetsförlagd utbildning, informationsmaterial, mentorskap och fortbildning. Stadsledningskontoret ser en risk i att bristen på förskollärare med tiden kan påverka kvaliteten inom förskolan negativt.

Grundskola och gymnasieskola

Stadsledningskontorets bedömning av grundskola och gymnasieskola är att de helt kommer att uppnå årsmålet för verksamhetsområdet. Stadsledningskontorets bedömning av måluppfyllelsen grundar sig främst på utbildningsnämndens bedömning.

Utfall finns för två av indikatorerna, *Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan* samt *Andel gymnasieelever som är trygga i skolan*. Utfallen för dessa indikatorer når inte upp till kommunfullmäktiges årsmål. Utbildningsnämnden har ytterligare sju nämndindikatorer som baseras på den årliga elevundersökningen. Utfallet för dessa indikatorer har förbättrats eller ligger kvar på samma nivå jämfört med 2015 men trots fokus på dessa utvecklingsområden når inte någon av dem helt upp till årsmålen. En av dem – *Andel elever åk 8 nöjda med – Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna* – når endast 53 procent och uppfyller därmed ej årsmålet på 90 procent.

Prognosen för måluppfyllelsen på övriga indikatorer, som rapporteras i tertialrapport 2 2016, bedöms som osäker baserat på de senaste årens måluppfyllelse och trender för indikatorerna. Prognososäkerheten förstärks ytterligare av den stora andelen nyanlända elever som kommer att påverka de totala kunskapsresultaten i staden. Detta gäller särskilt gymnasieskolan, där andelen nyanlända är stor.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	86 %	82 %			Delvis	
Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	95 %	90 %			Delvis	
Andel förskollärare av totalt antal anställda	40 %	38 %			Delvis	
Antal barn per grupp	16	16			Helt	
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9			Helt	
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,3 %	3 %			Helt	

Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

En stad som håller samman ger möjligheter för fler. Alla stockholmare ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Socialtjänsten ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. För att förebygga sociala problem ska fokus ligga på det förebyggande arbetet samt tidiga insatser och åtgärder. Den sociala barn- och ungdomsvården inriktas på att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans. Insatser mot hemlöshet ska stärkas och personer med missbruksproblem eller psykisk ohälsa ska få stöd och hjälp.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016.

Bedömningen grundas på att 16 av 19 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att sex av kommunfullmäktiges sju indikatorer bedöms uppnås helt och en uppnås delvis under 2016. Nämnderna har därutöver bedömt att de i huvudsak kommer att uppnå sina egna nämndmål och nämndindikatorer samt de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Indikatorn *Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk* prognostiseras att uppnås delvis. Utfallet i 2015 års bokslut var 29 procent vilket innebär att årsmålet inte uppnåddes. Lågt utfall kan bero på att verksamheterna är snabba på att avsluta ärenden där den enskilde brutit kontakten. Det är inte ovanligt att klienter i svår beroendesituation upprepade gånger bryter kontakten med socialtjänsten under pågående insatser. För att i högre grad säkerställa att ärenden avslutas enligt plan kommer verksamheterna arbeta vidare med att göra klienten mer delaktig i sin egen planering.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför en rad olika aktiviteter under året som bedöms bidra positivt till utvecklingen inom området och måluppfyllelsen. Bland dessa kan nämnas att socialnämnden har uppdraget att under året driva ett specialistteam som ett led i att förstärka den sociala barn- och ungdomsvården. Vidare arbetar socialnämnden, tillsammans med flertalet andra nämnder, med genomförandet av den stadsövergripande handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare. Bland annat ska former för central personalrekrytering prövas, initialt som ett pilotprojekt där tre stadsdelsnämnder ingår.

Flertalet stadsdelsnämnder anger att antalet ensamkommande barn som anvisats har minskat betydligt sedan årsskiftet men att det finns en osäkerhet kring den fortsatta utvecklingen under 2016. Stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm har startat en ny gemensam verksamhet med syftet att samla, utveckla och effektivisera handläggningen och mottagandet av ensamkommande barn.

Stadsdelsnämnderna beskriver att de fortsatt kommer att prioritera öppenvårdsinsatser i ett tidigt skede och att insatser på hemmaplan ytterligare kommer att förstärkas i syfte att undvika placeringar eller förkorta befintliga placeringstider.

Flertalet stadsdelsnämnder har boendesamordnare eller boendeteam med uppdrag att bedriva uppsökande arbete och stödja individer för att förhindra vräkning och hemlöshet. Familjer med osäker boendesituation har särskilt uppmärksammas. Hemlösa har erbjudits hjälp- och stödinsatser och en väg till ett stabilt och självständigt boende.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	84 %	84,8 %	85,6 %	84,2 %	Helt	

Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	35 %	29 %	31,2 %	28,2 %	Delvis	12 av 15 nämnder prognostiserar att målet uppfylls helt, två delvis och en ej.
---	------	------	--------	--------	--------	--

Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Stockholm ska ha ett tydligt fokus på insatser som främjar en sam-manhållen stad. En stadsövergripande strategi för levande lokala centrum ska arbetas fram. Genom att samarbeta med föreningar och sociala företag ska den kraft som finns i lokalsamhället tas till vara. Staden ska arbeta aktivt med att öka säkerheten i stadsdelarna och satsa på trygghetsskapande åtgärder. Den höga ambitionsnivån för renhållning och klottersanering ska fortsätta och insatser ska göras för att höja kvaliteten på stadens parkmark och grönytor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att samtliga sex av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och att samtliga 28 nämnder prognostiserar att de kommer att uppfylla årsmålet samt att inga avvikelser från de av kommunfullmäktige beslutad aktiviteterna har rapporterats.

De uppmaningar som kommunstyrelsen beslutade om i *Avstämning av mål och budget 2016* har följts. Östermalms stadsdelsnämnd har höjt sin ambitionsnivå för indikatorn *Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor*, kulturnämnden: kulturförvaltningen har tagit fram egna nämndmål och aktiviteter samt beskrivning av hur man avser att arbeta inom verksamhetsområdet. Trafiknämnden har höjt ambitionsnivån för den obligatoriska nämndindikatorn *Uppfyllnadsgrad 24-timmarssgarantin avseende klotter* och överförmyndarnämnden har för avsikt att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys.

Stadsdelsnämndernas huvudfokus för uppfyllande av verksamhetsområdesmålet är det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Nämnderna fortsätter att utveckla det trygghetsskapande arbetet, som ofta sker genom lokala brottsförebyggande råd och olika arbetsgrupper med berörda aktörer. Arbetet med att teckna en samverkansöverenskommelse med den lokala polismyndigheten pågår i flera stadsdelsnämnder.

Stadsdelsnämndernas pågående arbete med lokala utvecklingsprogram redovisas under verksamhetsområdesmålet *Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande*.

I avvaktan på att dessa program färdigställs har trafiknämnden, genom den redan etablerade dialogen med lokala aktörer, identifierat ett antal angelägna insatser för genomförande år 2016. Åtgärderna utgörs av såväl investeringar som driftkostnader och avser bland annat upprustningar av några mindre torg på ett femtontal platser över hela staden. Vid valet av platser har särskild hänsyn tagits till de principer som redovisas i stadens riktlinjer för lokala utvecklingsprogram.

Trafiknämnden har under våren beslutat om ett förslag till *Handlingsplan för säkra och trygga skolvägar*, som kommunfullmäktige har att ta ställning till inom kort. I handlingsplanen pekas ut vilka åtgärder som Stockholms stad ska arbeta med för att öka trafiksäkerheten, tryggheten och förbättra möjligheterna för barn att gå och cykla till skolan. Åtgärderna innefattar såväl fysiska åtgärder som beteendepåverkande åtgärder.

Stockholms stad arbetar under 2016 med konceptet *Levande Stockholm* för ett ökat stadsliv och trivsammare vistelsemiljöer. Konceptet har legat till grund för en revidering av taxan för upplåtelser av offentliga platser, som bland annat innebär att avgiften blir lägre för evenemang i ytterstaden och för evenemang utan kommersiella drivkrafter.

Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Det långsiktiga målet är att 140 000 nya bostäder ska byggas mellan åren 2010 och 2030. För att säkerställa byggandet i närtid är målet att 40 000 nya bostäder ska byggas mellan 2014 och

2020. Fokus ska ligga på klimatsmarta hyresrätter med rimliga hyror. Staden ska planera bostäder för unga, studenter och grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för. Markpolitiken ska syfta till att det ska byggas fler bostäder med en god arkitektur till en rimlig kostnad. Stadsplaneringen ska genomsyras av ett barn- och jämställdhetsperspektiv och ta hänsyn till viktiga grönområden och ekosystemtjänster. Både nyproduktion och upprustning ska utgå från högt ställda krav på energianvändning, miljö och tillgänglighet. Sammantaget innebär det höga krav på prioriteringar, avvägningar och kostnadsmedvetenhet i projekten.

För att kunna öka byggandet med god kvalitet måste samverkan mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser förbättras och kom-munstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att 22 av 24 nämnder bedömer att målet kommer att uppnås helt och att nio av kommunfullmäktiges tio indikatorer prognostiseras uppnås helt. Socialnämnden prognostiserar delvis måluppfyllelse och arbetsmarknadsnämnden prognostiserar att målet ej nås. En av kommunfullmäktiges indikatorer prognostiseras ej uppnås under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att årsmålet för indikatorn *Antal färdigställda studentbostäder* prognostiseras ej uppnås under året. Målet är 1 300. Prognos utifrån pågående byggande är att 707 studentbostäder planeras färdigställas under året.

Samtliga 20 nämnder med särskilt rapporteringsansvar bedömer att verksamhetsområdesmålet kommer att uppfyllas helt. Nämnderna rapporterar ett arbete som i huvudsak löper enligt plan.

Till och med tertial 1 uppgår *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner* till 300 stycken. *Antal markanvisade bostäder* uppgår till 3 152 stycken. *Antal markanvisade hyresrätter* är 1 483, det vill säga strax under hälften av det totala antalet.

Enligt 2013-års Stockholmsöverenskommelse ska 45 900 bostäder byggas i den nya tunnelbanans influensområde i Söderort, Hagastaden och på Södermalm fram till år 2030. De nya bostäderna ska avse detalj-planer som godkänns/antas från och med 2014, med undantag för detaljplanen för Hagastaden. *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde* uppgick i tertial 1 till 209 stycken, vilket är cirka två tredjedelar av det totala antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner under perioden. Exploateringsnämnden har markanvisat 1 544 bostäder i influensområdet under tertialen.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadsbyggnadsnämnden, trots ett mycket lågt utfall i tertial 1, prognostiserar 8 000 bostäder i godkända/antagna detaljplaner under året. Därmed skulle kommunfullmäktiges årsmål 7 000 uppnås med marginal. Majoriteten av planantaganden har historiskt sett skett under andra halvan av året, och stadsbyggnadsnämnden har inte redovisat någon avvikelse avseende prognosen.

Antal påbörjade bostäder januari till april uppgår till 2 761 stycken. Det är en hög nivå jämfört med tidigare år och innebär goda förutsättningar att målet 6 000 nås. *Antal påbörjade hyresrätter* är 1 514 stycken.

De kommunala bostadsbolagen rapporterar att 80 bostäder påbörjats till och med april 2016. AB Svenska Bostäder prognostiserar att bolagets årsmål 900 påbörjade bostäder ej kommer att nås. Prognosen är 589, till följd av överklaganden och förändringar i det planerade genomförandet av Albano.

Samttaget prognostiserar de kommunala bostadsbolagen att 1 589 bostäder påbörjas under året. I relation till det aggregerade årsmålet för bolagen, 1 900 påbörjade bostäder, innebär det delvis måluppfyllelse. Stadsledningskontoret konstaterar att prognosen ändå innebär att förutsättningarna är goda att målet om 3 000 påbörjade hyresrätter nås.

Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter samt Bostad förslägenheter via Bostadsförmedlingen uppgick i tertial 1 till 164 stycken. Årsmålet är 450. Ambitionen är hög och kräver att även privata hyresvärdar bidrar med lägenheter. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana Bostadsförmedlingen i Stockholm AB att intensifiera arbetet med

privata aktörer.

Under årets fyra första månader uppgår *Antal färdigställda studentbostäder* till 291 stycken. Under perioden har 408 studentbostäder påbörjats. Sammantaget är 1 562 år studentbostäder under byggande, varav ytterligare 416 planeras att färdigställas under återstoden av 2016, 841 planeras färdigställas 2017 och 305 år 2018.

Stadsledningskontoret konstaterar att för att målet om 4 000 färdigställda studentbostäder åren 2013-2017 ska kunna nås måste drygt 1 500 studentbostäder byggstartas i närtid. Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden uppmanas att vidta aktiviteter för att säkerställa uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål.

Under år 2016 ska Stockholms stad ta emot upp till 2 810 personer som beviljats uppehållstillstånd och som inte kan ordna boende på egen hand. Bostadskapaciteten behöver också stärkas för att säkerställa ett bra mottagande av ensamkommande flyktingbarn. I kommunfullmäktiges budget 2016 beslutades om en obligatorisk nämndindikator som ska fånga behovet av bostäder för dessa personer, *Antal anvisade bostäder för flyktingar*. Utfallet till och med tertiäl 1 är 29 stycken. Socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden har i tertiälrapport 1 angett årsmål och prognos till 800 bostäder, men kommenterar att prognosen är osäker. Stiftelsen Hotellhem i Stockholm har ett ansvar att säkerställa att behovet tillgodoses. Stadsledningskontoret har tillsatt särskilda samordnare för mottagandet av nyanlända, bland annat avseende bostäder. Samtliga berörda nämnder och bolagsstyrelser uppmanas respektive anmodas att öka ansträngningarna för att klara det uppkomna behovet.

Flera utredningsuppdrag kring bostäder för funktionshindrade och äldre pågår. Socialnämnden bedömer att uppdragen sannolikt kommer att behöva fortgå längre än innevarande verksamhetsår.

En ny förordning (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande ger att en kommun kan söka statsbidrag för bostadsbyggande. Bidraget för bostadsbyggande till kommuner för 2016 betalas ut till varje kommun beroende på hur många lägenheter som påbörjats under perioden 1 augusti 2015 – 31 juli 2016 samt hur många anvisade nyanlända som fått uppehållstillstånd i kommunen. Ansökan om bidrag ska vara Boverket tillhanda senast den 1 oktober 2016. Stadsbyggnadsnämnden uppmanas att administrera de uppgifter som krävs för ansökan samt att hålla ihop ansökan för stadens räkning till Boverket. För att vara berättigad till bidraget krävs att staden under denna eller föregående mandatperioden antagit riktlinjer för bostadsförsörjningen samt aktualitetsförklarat eller antagit en ny översiktsplan. Enligt kommunfullmäktiges beslut utgör stadens översiktsplan riktlinjer för bostadsförsörjningen. Stadens översiktsplan förklarades aktuell den 25 maj 2015, vilket också innebar att stadens riktlinjer för bostadsförsörjning aktualitetsförklarades.

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt/ingen mätning gjord	Kommentar
		T	K	M		
Antal markanvisade bostäder	8 000	3 152	-	-	Helt	
Antal markanvisade hyresrätter	4 000	1 483	-	-	Helt	
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	7 000	300	-	-	Helt	Planantaganden har en tendens att ske sent på året. Utfallet hittills är dock mycket lågt.

Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde	2 800	209	-	-	Helt	
Antal påbörjade bostäder	6 000	2 761	-	-	Helt	
Antal påbörjade hyresrätter	3 000	1 514	-	-	Helt	
Antal färdigställda studentbostäder	1 300	291	-	-	Ej	
Antal förmedlade försöks- och tränings-samt Bostad förslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	450	164	-	-	Helt	

Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla. Stockholms stads verksamhet bidrar till ett tillgängligt och inkluderande idrottsliv som präglas av kvalitet, mångfald i uttryck, aktörer och utövare. Stadens arbete för ett rikt föreningsliv tillsammans med upprätthållandet av en god anläggningsstruktur skapar förutsättningar för integrering, folkhälsa och ett jämställt samhälle.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Stadsledningskontorets bedömning baseras på att samtliga indikatorer för verksamhetsområdesmålet bedöms uppnås under 2016 samt att samtliga 16 nämnder med särskilt rapporteringsansvar bedömer att målet kommer att uppnås helt. Ytterligare sex nämnder utan särskilt rapporteringsansvar bedömer att målet uppfylls helt.

Inga avvikelser har rapporterats gentemot upprättade verksamhetsplaner. Inga riskbedömningar har ändrats.

Indikatorn *Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter* är en viktig indikator som följer upp och styr fritidsverksamheter utförda av stadsdelsnämnderna.

Indikatorn *Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid* har inget rapporterat utfall i tertialrapporten. Indikatorn kommer framledes att mätas halvårsvis. Delårsutfall kommer att rapporteras i tertialrapport 2 tillsammans med indikatorerna *Ungdomars nöjdhet med tillgång till idrottsmöjligheter* och *Stockholmarnas nöjdhet med Stockholm stads idrottsutbud*.

Indikatorerna *Nyttjandegraden stora idrottshallar (20x40)* samt *Nyttjandegraden övriga hallar och Stora hallar (20x40)*, *andel bokad tid som är nolltaxa* är även en del av stadens nyckeltalssammanställning och presenteras i bokslutet.

Barn och ungas idrottande och motionerande är prioriterat i stadens arbete. Stadsdelsnämnderna arbetar med barns och ungas fritid och idrottsnämnden arbetar bland annat för att få fler flickor fysiskt aktiva exempelvis genom att erbjuda verksamheter som flickor efterfrågar. Under perioden har det tillkommit nya aktiviteter för barn och ungdomar och ett antal anläggningar har erbjudit öppna verksamheter för målgruppen. Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna arbetar aktivt med att utveckla utbudet av idrotts- och fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning och har under perioden samverkat med olika aktörer i arbetet med att nå ut till dessa barn och ungdomar samt med att erbjuda dem olika verksamheter.

Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Kulturen, konsten och skapandet är en närvarande och närande del av demokratin. Kulturen i Stockholm skapar möten, upplevelser och är inkluderande. Det egna skapandet ges utrymme i en miljö där det fria uttrycket är tillgängligt för alla oavsett bakgrund, inkomst eller konststillhörighet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig på att årsmålen för samtliga 7 indikatorer prognostiseras uppnås. Därutöver prognostiserar samtliga 15 nämnder med särskilt rapporteringsansvar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Ytterligare åtta nämnder rapporterar att målet förväntas uppnås fullt ut.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen ska genomföra datafångst för säkerställandet av uppföljning av indikatorn *Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner*.

Hittills i år har 1 212 597 bibliotekslån utförts vilket innebär att Stockholms stadsbibliotek tillsammans med Kulturhuset/Stadsteaterns bibliotek hanterat 1,3 lån per invånare. Detta indikerar att årsmålet för indikatorn *Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare* kommer att uppnås.

Hittills i år har 3 164 597 fysiska och digitala besök gjorts på Stockholms stadsbibliotek och Kulturhuset Stadsteaterns bibliotek.

Detta innebär att det hittills är 3,4 besök per stockholmare som har gjorts vilket indikerar att årsmålet för indikatorn *Antalet besök per invånare – Stadsbiblioteket* kommer att uppnås.

Indikatorerna *Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner*, *Antal elevplatser i Kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet för barn och unga*, *Antal besök på stadens kulturinstitutioner per stockholmare* samt *Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter* förväntas även de nå respektive årsmål.

Under årets första del har flera satsningar som varit beskrivna i verksamhetsplaneringen tagit form och konkretiserats. Stadens nämnder har arbetat fram stödjande insatser och kulturnämnden har tagit fram en plan där lokala aktörer aktiveras genom kulturprogram och kulturdrivna processer som skapar sociala och demokratifrämjande effekter. Fem aktörer har vidtalats för att starta upp lokal kulturverksamhet i stadsdelarna Östberga, Fagersjö, Rinkeby och Bromma.

Framgångsfaktorn för arbetet med målet är skapandet av samarbetsytor mellan kulturaktörerna. Kulturnämnden samarbetar kontinuerligt med civilsamhället och stadsdelsnämnderna. Kulturnämnden är exempelvis djupt involverade i arbetet med de lokala utvecklingsprogrammen. I ett samarbetsprojekt i Skärholmen fördes konkreta förslag på hur medborgarna i Skärholmen, Sättra, Bredäng och Vårberg kan involveras i arbete kring utveckling, delaktighet och kreativitet så att kultursatsningar på lokal nivå planeras in.

Kultur i ögonhöjd

Kommunfullmäktige antog 2013 stadens program för barnkultur- *Kultur i ögonhöjd*. Programmet bryter ned verksamhetsområdesmålet på nämndnivå avseende barn- och ungdomskultur. Kommunfullmäktige fördelar i programmet delmålsansvaret på nämnder och bolagsstyrelser. Dessa har att visa i sin verksamhetsplanering hur de avser att arbeta med uppdragen i styrdokumentet.

Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana AB Svenska Bostäder och AB Stockholmshem att senast till tertialrapport 2 komplettera sina respektive verksamhetsplaner med bolagsstyrelsens mål och/eller indikatorer och/eller aktiviteter avseende kommunfullmäktiges uppdrag i styrdokumentet *Kultur i ögonhöjd*.

Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet. Stockholmarna ska kunna känna trygghet inför ålderdomen. Äldreomsorgen ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. Alla äldre har rätt till tryggt boende och en vardag med hög livskvalitet. Rätten till självbestämmande är grundläggande. Äldre ska kunna påverka både innehåll i omsorgen och utförare. Trygga villkor för personalen är en förutsättning för en trygg äldreomsorg. All äldreomsorg ska vara bra och gå att lita på.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas delvis under 2016. Kontorets bedömning grundas på att kommunfullmäktiges årsmål prognostiseras uppfyllas helt för två av tolv indikatorer och delvis för sju indikatorer. För tre indikatorer saknas mätmetod. Nämnderna får utfall för de nio indikatorerna med fastlagd mätmetod först inför verksamhetsberättelsen, vilket gör det svårt för dem att under året vidta åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse.

De olika uppföljningar som görs inom äldreomsorgen, bland annat verksamhetsuppföljningar och kvalitetsobservationer, indikerar att fortsatt utvecklingsarbete återstår för att verksamhetsmålet ska kunna bedömas vara helt uppfyllt. Uppföljningarna har bland annat visat att förbättring av måltidssituationen och ökad kunskap om basala hygienrutiner är viktiga utvecklingsområden.

Utifrån uppdrag i budget 2016 har stadsledningskontoret i samarbete med äldreförvaltningen sett över kommunfullmäktiges indikatorer för äldreomsorgen. Med utgångspunkt i översynen föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen i tertiärrapport 1 föreslår att kommunfullmäktige i tertiärrapport 2 beslutar att följande indikatorer utgår, detta då mätmetod inte bedöms kunna tas fram under året: *Timavlönades andel av total arbetad tid*, *Andel personer med grundutbildning inom äldreomsorg* och *Andel personer på vård- och omsorgsboende som fått en enkel eller fördjupas läkemedelsgenomgång*.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder planerar att genomföra ett stort antal aktiviteter för att utveckla verksamheten och höja kvaliteten. Äldrenämnden har under tertiäret tagit fram ett omfattande förslag om utveckling av hemtjänst. Det överordnade målet för förslaget är att öka den enskildes inflytande, förbättra samverkan runt den enskildes behov samt att öka handlingsfriheten för hemtjänstpersonalen att tillmötesgå den enskildes dagsaktuella behov och önskemål. Äldrenämndens förslag är för närvarande ute på remiss inför beslut i kommunfullmäktige. Stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen samverkar med äldrenämnden i projektet ”Tryggt mottagande i hemmet”. Syftet är att kunna erbjuda äldre ett tryggt mottagande i hemmet efter sjukhusvistelse och att öka samverkan med primärvården. Andra viktiga frågor som står i fokus för nämndernas verksamhet är ökad personalkontinuitet för brukarna och en förbättrad måltidssituation för de äldre.

Ett klimatsmart Stockholm

Stockholm ska intensifiera omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Energi-, trafik- och stadsplanering ska främja en hållbar utveckling och skydda ekologiska samband och närnatur i staden. Gång-, cykel- och kollektiv-trafik ska genomgående prioriteras. Stadens verksamhet ska i alla dess delar utgå från målet om en så liten miljöpåverkan som möjligt.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2016. Bedömningen baseras på att fem av sex underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och ett verksamhetsmål prognostiseras uppnås delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Stockholms stads miljöprogram för 2016-2019 antogs av kommunfullmäktige i april 2016. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har till tertiärrapport 1 formulerat egna mål, indikatorer och aktiviteter som stödjer miljömålen i miljöprogrammet på delmålsnivå. Stadsledningskontoret har särskilt uppmärksammat att nämnderna enligt bilaga 4 behöver tydliggöra koppling mellan delmål och åtgärder i sina respektive verksamhetsplaner och i förekommande fall komplettera dem, i syfte att säkerställa att stadens miljöprogram på sikt uppfylls i sin helhet.

Energianvändningen är hållbar

Stockholms stad ska bli en klimatneutral stad. En hållbar energianvändning syftar till att minska klimatpåverkan, effektivisera användningen och omställning till användning av

förnybar energi. Klimatfrågan är en av vår tids stora utmaningar men även luftföroreningar från förbränning ger miljö- och hälsoproblem. Dagens utvinning och användning av energi är en av orsakerna till flera av de stora miljöproblemen. Stadens tillväxt skapar en efterfrågan på mer energi samtidigt som stadens ökande täthet ger förutsättningar för energieffektiva bostäder och hållbara transporter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att 28 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppfyllas helt och att samtliga sex av kommunfullmäktige indikatorer prognostiseras uppnås helt under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför ett stort antal aktiviteter som kommer att bidra till att verksamhetsområdesmålet uppnås. Kommunstyrelsen arbetar med att genomföra Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. Exploateringsnämnden ställer tydliga krav på låg energiförbrukning vid nybebyggelse. Idrottsnämnden arbetar systematiskt med en hållbar energianvändning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar särskilt för att stadens mål för hållbar energianvändning och minskad klimatpåverkan ska uppnås. Servicenämnden arbetar för att säkerställa att all elkraft som köps in till staden till 100 procent är producerad från förnybara energikällor.

Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Miljövänliga transporter ska stimuleras genom att prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik. Framkomligheten ska öka genom att en ny parkeringsstrategi ska tas fram för stadens alla delar, samlastningsinitiativ för godstrafik ska startas och införande av bilpooler ska stimuleras. Trafiksäkerheten ska öka. Biltrafiken ska minska och därmed bidra till bättre luftkvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att åtta av kommunfullmäktiges elva indikatorer bedöms uppnås helt.

De indikatorer som inte bedöms uppnås under året är:

- *Antalet cykelpassager över innerstadssnittet.* Årsmålet bedöms uppnås delvis. Utfallet utgör genomsnittet av antalet i år och under de senaste fyra åren.
- *Antal dygn över normvärdet för kväveoxider i luft.* Årsmålet kan ej uppnås, då det redan under första tertialet har överskridits.
- *Gångflöde på ett urval gator.* För denna indikator har inga mätningar gjorts och årsmål saknas.

Av de aktiviteter som kommunfullmäktige har beslutat om rapporteras inga avvikelser, förutom försenad rapportering av två uppdrag.

Berörda nämnder har följt de uppmaningar som kommunstyrelsen beslutade om i *Avstämning av mål och budget 2016*. Därtill har berörda nämnder kompletterat sina verksamhetsplaner med mål, aktiviteter och indikatorer efter kommunfullmäktiges antagande av *Miljöprogram 2016-2019*, i syfte att säkerställa miljöprogrammets och verksamhetsområdesmålets uppföljning.

Indikatorn *Andel elbilar* har ett årsmål som understiger utfallet för 2015. Framgent finns därmed potential att höja årsmålen för indikatorn.

Trafiknämnden verkar för att transportsektorns klimatpåverkan ska minska. Det sker bland annat genom att genomföra åtgärder i enlighet med utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta, vilket bidrar till att uppnå stadens klimatmål och de nationella klimatmålen till år 2030. Nämnden har sedan *Framkomlighetsstrategin* fastställdes 2012 konkretiserat den i ett antal underliggande inriktningsplaner. Under 2016 fortsätter dessa att realiseras genom arbete i konkreta ny- och ombyggnadsprojekt, bland annat i flera samarbeten med landstingets trafikförvaltning kring stombusstrafiken. I innerstaden görs motsvarande åtgärder som gjorts för linje 1 och 4 nu för linje 2 och 3. För stombuss-linjerna i ytterstaden påbörjas

också ett sådant arbete.

En ny parkeringsstrategi och plan för gatuparkering har godkänts av trafiknämnden. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med dessa dokument, som syftar till att förbättra framkomligheten och öka tillgången på lediga parkeringsplatser, kommer arbetet med att genomföra dem inledas under hösten.

Trafiknämnden gör stora satsningar för att underlätta för stadens cyklister och målet är att cyklisternas pendlingsstråk ska vara både trafiksäkra och framkomliga året runt. Arbetet med att förbättra gångstråken enligt *Gångplanen* fortsätter i syfte att främja gång i staden. Projekten med samlastning och off peak-leveranser drivs vidare med syftet att utvärdera om erfarenheterna kan användas till att genomföra sådana åtgärder i större omfattning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver ett omfattande arbete för ökad användning av miljöbilar och miljöbränsle, vilket bidrar till ökad hållbarhet. Den nyinrättade funktionen för koncerngemensam hantering av fordonsflottan har påbörjat arbetet med att utarbeta strategi och riktlinjer.

Stadsdelsnämnderna bidrar till verksamhetsområdesmålets uppfyllande genom att bland annat ställa krav på entreprenörer att i sin verksamhet ha miljöanpassade och trafiksäkra transporter samt att så långt som möjligt resa miljövänligt i tjänsten.

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt/ingen mätning gjord	Kommentar
		T	K	M		
Andel dubbdäcks-användning på innerstadsgator	40 %	39 %	--	--	Helt uppfyllt	
Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	7 dygn	> 7	--	--	Ej uppfyllt	Max antal dygn med utfall över normvärdet har redan överskridits.
Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	35 dygn	10	--	--	Helt uppfyllt	

Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Stockholms mål att bygga 140 000 lägenheter och tillhörande offentlig och kommersiell service fram till 2030 innebär en stor utmaning. När staden växer ska stor hänsyn tas till Stockholms blå och gröna värden. Nya bostadsområden ska utformas på bästa möjliga sätt och nybyggnation ska ske med minsta möjliga ingrepp och påverkan på de befintliga miljöerna. Anspråken på markanvändning i kombination med pågående klimatförändringar, ställer höga krav på hur staden planeras och strategiskt arbetar med grönytor, vattenförekomster och stadsmiljöer för rekreation och biologisk mångfald. Detsamma gäller andra miljöhänsyn som buller, luftkvalitet, närhet till parker med mera.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att 16 av 17 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppfyllas helt och att samtliga fyra av kommunfullmäktige indikatorer prognostiseras uppnås helt under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att verksamhetsområdesmålet uppnås. Exploateringsnämnden utvecklar stadens blåa och gröna rum för ett hållbart Stockholm. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar till att stadens vattenområden uppnår god ekologisk och kemisk vattenstatus. Stadsbyggnadskontoret bidrar till att stadsutvecklingen ska ske utifrån bland

annat ekologisk hållbarhet. Trafiknämnden bidrar genom förebyggande åtgärder och omsorgsfull drift till att minska trafikens påverkan på mark och vatten.

Trafiknämnden uppmanas att tillsammans med exploateringsnämnden formulera och besluta om en lämplig indikator för att säkerställa uppföljningen av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019 avseende delmål 3.4 *Vid stadsutveckling ska ekosystemtjänster främjas för att bidra till en god livsmiljö.*

Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Stockholm ska utveckla kretslopp som är resurseffektiva. Det mest miljövänliga sättet att öka hushållningen med material är att förhindra uppkomsten av avfall. Fokus ska därför ligga på EU:s avfallshierarki. Det avfall som uppkommer ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt. Möjligheten att återvinna ska förbättras i Stockholm. Återvinningscentralerna ska bli mer tillgängliga och möjligheterna till återbruk ska utökas. Stockholmare ska uppleva att det är enkelt att återvinna. Matsvinnet ska minska i stadens verksamheter och insamling av matavfall ska ha ökat till 70 procent år 2020.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2016. Bedömningen grundas på att samtliga 20 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppfyllas helt, samt att en av kommunfullmäktiges två indikatorer prognostiseras uppnås helt och att en ej prognostiseras uppnås under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att årsmålet för indikatorn *Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd* inte prognostiseras uppnå kommunfullmäktiges årsmål om 30 procent. Stockholm Vatten Avfall AB redogör för att avvikelser främst beror på att det har varit svårt att få restauranger att samla in matavfall i planerad takt. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana Stockholm Vatten Avfall AB att höja sin ambitionsnivå för indikatorn *Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd*, samt att om nödvändigt ta fram aktiviteter som stöder detta.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser genomför aktiviteter som stärker uppfyllelsen av verksamhetsområdesmålet. Trafiknämnden ska bidra till att göra det enklare att återvinna avfall i stadens offentliga rum. I *Miljöprogram 2016-2019* finns delmål som syftar till stadens verksamheter ska förebygga uppkomsten av avfall samt att staden på ett resurseffektivt sätt ska ta hand om avfall som uppkommer. Inom avfallsområdet pågår också ett antal projekt och utredningar för att långsiktigt utveckla avfallshanteringen, minska matsvinn och förbättra matavfallsinsamlingen, samt att styra avfallstaxan mot en mer miljöanpassad avfallshantering.

Stockholms miljö är giftfri

Stockholms invånare ska i största möjliga mån skyddas från skadliga ämnen och ett speciellt fokus ligger på att skydda barnen.

I Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019 beskrivs visionen om ett "Giftfritt Stockholm 2030" och vilka åtgärder som ska genomföras för att nå visionen. Åtgärderna handlar om att rensa bort och undvika farliga ämnen i kemiska produkter, varor och byggmaterial som staden använder och verka för att andra aktörer ska arbeta i samma riktning. Staden har ett genomgående fokus på att minska barns exponering. Arbetet med att ta bort gifter och åtgärda bristande inomhusluft på förskolor och skolor ska därför intensifieras. Andelen ekologisk mat i förskola och skola ska öka. Målet om 50 procent ekologisk mat inom stadens verksamheter är en del av stadens arbete för ett giftfritt samhälle.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att fem av kommunfullmäktiges sex indikatorer bedöms uppnås helt under 2016. Stadsledningskontoret konstaterar att det för indikatorn *Antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och som används i stadens verksamheter* inte finns data ännu för att sätta årsmål då kemikaliehanteringssystemet kommer att genomföras i staden under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att idrottsnämnden inte har satt något årsmål för

indikatorn *Andel bygg- och anläggnings-entreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömning (BVB)* och uppmanas att återkomma med ett årsmål i samband med tertiärrapport 2. Nämnden redovisar brist på rutiner för uppföljning av gjorda bedömningar i Byggvarubedömning (BVB) samt registrering av antal upphandlade entreprenader. Om nödvändigt ska nämnden ta fram aktiviteter som stöder möjligheten att sätta årsmål för indikatorn.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppfylls. Värt att uppmärksamma är miljö- och hälsoskyddsnämndens pågående arbete inom kemikaliecentrum vars verksamhet ska erbjuda stöd för verksamheterna i arbetet med att genomföra stadens kemikalieplan. Stödet erbjuds i form av seminarier, vägledning, listor på bra kemikalieval, materialutredningar och svar på löpande frågor. Vidare pågår under 2016 i samarbete med servicenämnden upphandlingen av ett stadsgemensamt kemikaliehanteringssystem.

Samtliga stadsdelsnämnder bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fortlöpande arbeta med att göra stadens förskolor kemikaliesmarta. Här finns bland annat lokala handlingsplaner upprättade med konkreta råd och riktlinjer för miljöarbetet. Ett gott exempel är det pågående arbete inom stadens förskolor med att fasa ut material och leksaker som inte uppfyller dagens miljökrav. För att minimera barnens exponering mot ohälsosamt material ska personalen ges möjlighet till ökad kunskap och medvetenhet om kemikalier och därmed kunna göra kemikaliesmarta inköp. Andelen ekologiska livsmedel inom stadens verksamheter fortsätter att öka i flertalet stadsdelsnämnder. Servicenämndens centrala upphandlingsfunktion bidrar ytterligare till att barnen i stadens förskolor och skolor får en giftfri vardag samt att andelen ekologisk mat ökar.

Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Stockholms stad ska erbjuda sunda lokaler och bostadsmiljöer för stockholmarna. En god inomhusmiljö har stor betydelse för hälsa och komfort. Stockholm har en hög standard på sin bostadsbebyggelse men det finns alltså hälsobesvär relaterade till inomhusmiljön i en del av stadens byggnader. Med byggandet av nya bostäder och förtätningen av staden följer dessutom nya utmaningar och det är viktigt att redan i planeringen för bebyggelse arbeta förebyggande med risker för störningar i inomhusmiljön. Stadens arbete med att minska hälsorelaterade riskfaktorer och förbättra stockholmarnas inomhusmiljö behöver fortsätta kontinuerligt. Ett särskilt fokus ska läggas på åtgärder för att skapa god ljudmiljö i förskolor och skolor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att fyra av kommunfullmäktiges fyra indikatorer bedöms uppnås helt under 2016.

Stadsledningskontoret kan konstatera att fastighetsnämnden har haft en högre ambition än kommunfullmäktiges nivå för årsmålet och att nämndens prognos därför är att målet delvis kommer att uppfyllas. Stadsledningskontorets bedömning är dock att årsmålet på aggregerad nivå kommer att uppfyllas helt.

Av de 17 nämnder med särskilt rapporteringsansvar har 16 tagit fram egna nämndmål för verksamhetsområdet. Älvsjö stadsdelsnämnd har inte utvecklat egna nämndmål och aktiviteter eller beskrivit på vilket sätt man bidrar till att verksamhetsmålet uppfylls och uppmanas att vidta åtgärder.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppnås. Bland dessa kan nämnas miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete med tillsyn av radon riktat mot bostadsfastigheter, förskolor och skolor. Arbetet med att granska och följa upp resultaten från inkomna radonmätningar pågår under 2016.

Värt att uppmärksamma är trafikinämndens arbete i enlighet med stadens åtgärdsprogram för buller 2014-2018. I syfte att minska buller- och vibrationsstörningar från trafiken utför nämnden bland annat fönsterbyten samt försök med bullerdämpande asfalt. Ett fokusområde

för trafiknämnden under 2016 är genomförandet av åtgärder för tystare rekreationsområden, där det första projektet är sträckan längs Lidingövägen ner mot Östermalms idrottsplats. Nämnden kommer under året även att genomföra bullerskydds-åtgärder för de skolor som pekades ut i miljö- och hälsoskyddsnämndens kartläggning av trafikbuller.

Idrottsnämnden kommer under året att fortsätta arbeta med förebyggande åtgärder mot legionella samt fortsätta kartläggningen av ishallarnas inomhusklimat.

Vidare pågår utbildningsnämndens arbetet att i samarbete med Skolfastigheter i Stockholm AB ta fram definitioner och riktvärden för en sund inomhusmiljö enligt plan.

I planeringen av ut- och nybyggnation arbetar stadsdelsnämnderna fortlöpande med förebyggande av risker för störningar i inomhusmiljön där material och utformning anpassas så att hälsorelaterade risker minimeras.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Målet om ekonomisk hållbarhet ska vara utgångspunkten för stadens ekonomiska förvaltning, samtidigt som fler arbetstillfällen och satsningar på utbildning är centralt för en bättre fungerande samhällsekonomi.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2016. Bedömningen baseras på att årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Regionens högskolor och universitet är av avgörande betydelse för Stockholms fortsatta utveckling. Att stärka samverkan mellan akademi och samhälle, till exempel med gemensamma forskningsprojekt, är en av de viktigaste strategiska frågorna för framtiden. Stockholm ska vara ett centrum för internationellt baserad verksamhet inom forskning och utveckling vilket förutsätter offensiva satsningar på både utbildning och infrastruktur.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundar sig på att de två nämnder med särskilt rapporteringsansvar har tagit fram egna nämndmål och prognostiserar att verksamhetsmålet kommer att uppnås helt. Ytterligare fem facknämnder samt två stadsdelsnämnder har på ett förtjänstfullt sätt beskrivit hur man avser att arbeta för att bidra till måluppfyllelsen.

Verksamhetsområdesmålet har tre av kommunfullmäktige beslutade indikatorer. En av dessa – *Antal högskoleplatser* – kommer ej att kunna följas upp då mätmetod saknas. Utfallet för övriga två indikatorer - *Andel av befolkningen, 25-64 år, med eftergymnasial utbildning* samt *Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning* rapporteras i samband med verksamhetsberättelsen och prognostiseras uppnås helt.

Nämnderna lyfter fram sitt arbete med att stärka och utveckla samverkan och samarbete med akademi och lärosäten i regionen och staden som bidrag till måluppfyllelse, bland annat i form av gemensamma forskningsprojekt. Kommunstyrelsen har initierat projektet *Digital Demo Stockholm* tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan och ett antal stora företag i regionen, för att hitta lösningar på de utmaningar staden står inför. Vidare beskriver såväl facknämnder som de två stadsdelsnämnderna arbetet med att erbjuda praktikplatser och verksamhetsförlagda utbildningsplatser.

Stockholm är en företagsvänlig stad

Stockholm ska vara en attraktiv stad för småföretagare och det lo-kala näringslivet ska stärkas genom utvecklad företagar-service och rådgivning. Entreprenörskap och eget företagande bland kvinnor och utrikesfödda ska särskilt stödjas. Staden ska samverka med andra offentliga och privata aktörer för att öka företagandet i Stockholm. Genom ett utvecklat partnerskap mellan arbetsmarknadens parter och förstärkt yrkesutbildning ökar

förutsättningarna att möta företagens behov i exempelvis frågor om matchning och kunskapsförsörjning.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att samtliga 20 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt, och att samtliga tre av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser genomför ett antal aktiviteter som stödjer måluppfyllelse under året.

Arbetsmarknadsnämnden utvecklar arbetssätt och metoder för matchning och kompetensförsörjning på arbetsmarknaden. Ett utvecklingsområde under 2016 är att utveckla partnerskap med branscher och företag i syfte att företagen får tillgång till rätt kompetens och att fler ska komma ut i jobb.

Fastighetsnämnden samarbetar med Stockholms Business Region och företag inom utvecklingsområden i syfte att skapa stadsutvecklingsmöjligheter och att hjälpa företagarna med ersättningslokaler inom stadens fastighetsbestånd.

För kulturnämnden innebär arbetet med lokala utvecklingsprogram nya möjligheter att implementera kulturunderlag och synliggöra kulturen i det lokala perspektivet, vilket har potential att stärka attraktionskraften för företagande.

Socialnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden utreder en gemensam hantering av satellitserveringar. Utredningen har inkluderats i trafiknämndens uppdrag "Levande Stockholm".

Trafiknämndens samverkan med företagsgrupper utvecklas ytterligare under 2016. Exempelvis har ett nytt samverkansforum med de kommersiella fastighetsägarna i Kista arbetsplatsområde etablerats. Trafiknämnden driver också olika former av nätverk inom gods- och citylogistikområdet.

Kommunstyrelsen arbetar i nära samverkan med Stockholm Business Region AB. Bland annat har en styrgrupp för förbättrade näringslivskontakter inrättats med syftet att samordna stadens näringslivsarbete och minska eventuella hinder för företagande i Stockholm.

Stadsdelsnämnderna fortsätter att arbeta för att skapa ett företags-vänligt klimat exempelvis genom att samarbeta med lokala företagareföreningar och agera som en länk mellan lokala företag, staden och olika myndigheter.

Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Arbete är grunden för människors utveckling, delaktighet och egen försörjning.

Kommunfullmäktiges mål syftar till att skapa ett hållbart arbetsliv med trygga anställningar och möjlighet till livslångt lärande. Arbetsmarknaden ska vara jämställd och fri från diskriminering. Alla ska, oavsett kön och etnicitet, ha lika tillgång till arbetsmarknadsinsatser och dessa ska utgå från individens behov. Riktade insatser till grupper som står långt från arbetsmarknaden ska intensifieras och långtidsarbetslösheten ska minska kraftigt. Ungdomsarbetslösheten ska minimeras genom att unga erbjuds jobb, utbildning eller praktik senast inom 90 dagar och att fler lokala insatser ska etableras i områden med hög ungdomsarbetslöshet. Uppföljningsansvaret förlängs och permanentas upp till 25 års ålder. Staden ska skapa nya vägar in på arbetsmarknaden genom att pröva modeller som varit framgångsrika i andra kommuner. Personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska i ökad utsträckning erbjudas anställningar inom staden i upp till ett år.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att av kommunfullmäktiges nio indikatorer bedöms sju uppnås helt och två uppnås delvis under året. 30 av 31 nämnder prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt och 17 av 18 nämnder med särskilt rapporteringsansvar prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt. En stadsdelsnämnd (Enskede-Årsta-Vantör) bedömer att målet kommer att uppfyllas delvis, utifrån att målvärdet för andelen som har ekonomiskt bistånd kanske inte kommer att nås. Samtliga nämnder med särskilt rapporteringsansvar har antagit egna nämndmål.

Arbetsmarknadsläget i regionen är positivt, vilket leder till god måluppfyllelse inom ekonomiskt bistånd. Även stadens aktiva arbete med arbetsmarknadsåtgärder bedöms ha betydelse. Andelen vuxna med ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen varierar mellan stadsdelsområdena, men samtliga nämnder når sina årsmål och andelen bidragsberoende sjunker generellt jämfört med utfallet i bokslutet 2015.

Det är osäkert om kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Antal tillhandahållna platser för feriejobb* (10 000 st) kommer att uppnås. I dagsläget (maj 2016) finns ungefär 8 100 arbetstillfällen inrapporterade, och fler tillkommer löpande. Förmedlingen av feriejobbspplatser pågår under våren. Stadsledningskontoret bedömer att målet för *Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi* (8 000 st) kommer att nås.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppnås. Stadsdelsnämnderna anpassar och utvecklar metoder och arbetssätt för att stötta personer som står långt från arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsnämnden arbetar med att utveckla arbetssätten kring aspiranter med komplex problematik inom jobbtorgen. Socialnämnden har utvärderat implementeringen av bedömningsinstrumentet Initial bedömning, vilket är ett led i att förbättra kunskapen om målgruppen som ansöker om ekonomiskt bistånd.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt/ingen mätning gjord	Kommentar
		T	K	M		
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	81 %	83 %	82 %	83 %	Helt	
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,9 %	1,66 %	1,65 %	1,64 %	Helt	
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,11 %	1,15 %	1,07 %	Helt	
Andelen ungdomar som erbjuds jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar	100 %	62,8%	68,8%	59,3%	Delvis	Ny indikator. Målet är högt satt
Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	750 st	464			Helt	
Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm	500 st	202			Helt	

matchar						
Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	800 st	672 st			Helt	

I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Utbildning är den viktigaste faktorn för att kunna träda in och stanna kvar på arbetsmarknaden. Kommunfullmäktiges mål innebär att betydligt fler elever ska klara grundskolan och fler stockholmare ska ges möjlighet att utbilda sig på högskolor och universitet. Satsningar på vuxenutbildningen är avgörande för minskad arbetslöshet och förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Detta gäller både utbildning på grundläggande nivå och utbildning som är riktad mot bristyrken. Kvaliteten i Svenska för invandrare (sfi) ska höjas och undervisningen i större utsträckning individanpassas. Möjligheter att läsa svenska under föräldraledighet ska utökas. Utbudet inom Komvux ska utökas och kombinationsinsatser för personer som står långt från arbetsmarknaden prövas.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer uppfyllas helt under 2016. För målet finns fyra indikatorer. Inga mätningar har gjorts under perioden. Arbetsmarknadsnämnden har särskilt rapporteringsansvar för målet. Nämnden bedömer att målet kommer att uppnås helt. I kommunfullmäktiges budget för 2016 fick arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utföra fem aktiviteter kopplade till målet. Samtliga aktiviteter är påbörjade och förväntas bidra till måloppfyllelsen. Utifrån detta bedömer stadsledningskontoret att målet kommer att uppnås.

Antalet sökande till sfi är fortsatt högt, och bedöms öka under senhösten och framåt. Det råder nationell brist på lärare inom sfi och i Stockholm påverkar det hur många behöriga lärare som kan rekryteras. Andelen behöriga lärare inom sfi har börjat sjunka efter att ha ökat under ett antal år. I januari 2016 startade ESF-projektet Yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för invandrare (Yfi).

Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

En god offentlig ekonomi är en förutsättning för att kunna stärka välfärden och Stockholms stad ska därför ha en budget i god ekonomisk balans. Grundläggande mål för soliditet och investeringskostnader garanterar långsiktig hållbarhet. Stadens verksamhet ska vara kostnadseffektiv och administrativa kostnader hållas låga.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdesmålet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på att samtliga kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och att nämndernas aktiviteter som bedöms bidra till måloppfyllelse prognostiseras att genomföras enligt plan.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Helårsprognosen för 2016 års resultat visar, efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar, ett överskott på 306 mnkr. Nämnderna har generellt en god budgethållning och redovisar efter resultatöverföring ett prognostiserat överskott jämfört med budget om cirka 60 mnkr. Före resultatdispositioner prognostiseras en positiv budgetavvikelse om cirka 35 mnkr. Stadsledningskontoret poängterar att överskott i resultatfonderna ska användas till kostnader av engångskaraktär och inte till löpande drift.

Tre av stadens nämnder prognostiserar ett underskott efter tillstyrkta budgetjusteringar

och övriga korrigeringar. Bromma stadsdelsnämnd prognostiserar ett underskott om 5 mnkr (0,4 procent), stadsbyggnadsnämnden prognostiserar ett underskott om 5 mnkr (3,1 procent) och trafiknämnden prognostiserar ett underskott om 5 mnkr (0,7 procent). Stadsledningskontoret uppmanar de nämnder som prognostiserar ett underskott att vidta aktiviteter för att uppnå en ekonomi i balans under året. Stadsledningskontoret kommer under året noggrant att följa nämndernas ekonomiska utveckling.

En ekonomi i balans och ett effektivt arbetssätt är en viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning. Bland annat pågår införandet av elektroniska och standardiserade inköpsprocesser inom ramen för projektet Effektivt inköp och ett utvecklingsarbete gällande stadens beslutsstöd med syfte att uppnå en mer effektiv och transparent uppföljning av ekonomi och verksamhet.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska sträva efter att bli en stad som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från alla former av våld och diskriminering och staden ska stärka arbetet för de mänskliga rättigheterna.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås delvis för 2016. Bedömningen baseras på att årsmålet för sex av åtta underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och två verksamhetsmål prognostiseras uppnås delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas under året.

Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas jämnt oavsett kön. Ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i stadens alla verksamheter. Arbetet med att utveckla jämställdhetsintegrerad budgetprocess ska fortsätta. Alla förvaltningar ska ha könsuppdelad statistik och analysera resursfördelningen utifrån kön. Målet är ett jämställt Stockholm där makt och resurser fördelas lika. Stadens egen verksamhet ska därigenom bidra till ökad jämställdhet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2016. Indikatorer som avser mäta verksamhetsområdesmålet saknas i dagsläget och kommer tas fram senare under året. Många nämnder rapporterar på ett föredömligt sätt. Flera nämnder fokuserar till största del på aktiviteter ur ett arbetsgivarperspektiv och andra aspekter som inte har direkt koppling till jämställdhetsperspektivet och verksamheten. Några nämnder bedöms ha få aktiviteter inplanerade i relation till ambitioner i budget och i verksamhetsplaner.

Socialnämnden, som är den nämnd med särskilt rapporteringsansvar, prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt. En kartläggning av hur nämndens resurser fördelas i form av pengar, utrymme och tid mellan kvinnor respektive män har inletts som ett underlag för genusbudgetering 2017. Vidare pågår det inom nämndens enheter en mängd olika aktiviteter med fokus på jämställdhet och jämlikhet. Till exempel genomförs tidsstudier av hur stor del av tiden som läggs på kvinnor respektive män och vilka klienter som uppmärksammas i de offentliga miljöerna utifrån ett könsperspektiv.

Äldrenämnden, överförmyndarnämnden samt Farsta stadsdelsnämnd uppmanas att i samband med tertiärrapport 2 2016 förtydliga hur jämställdhetsarbetet kan utvecklas ur ett verksamhetsperspektiv.

Stadsledningskontoret konstaterar att många av stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppnås. I huvudsak handlar det om att under året ta fram könsuppdelad statistik, genomföra kunskapshöjande insatser och samverka inom området. Exempel på nämnder som arbetar på ett särskilt föredömligt sätt är arbetsmarknadsnämnden och Norrmalms stadsdelsnämnd. Arbetsmarknadsnämnden har anställt en strateg med syfte att stödja utvecklingen av och samordna nämndens arbete med

jämställdhet och arbete pågår med att ta fram en plan för genomförandet av jämställdhetsintegrering i nämnden. Vidare är olika utbildningsinsatser inplanerade under året för i första hand förvaltningsledning, avdelningsledningar samt nyckelpersoner. Norrmalms stadsdelsnämnd har ett integrerat jämställdhetsperspektiv i ordinarie styrning och uppföljning och en planering för ett långsiktigt systematiskt förändringsarbete. Förvaltningsledning, nyckelfunktioner och medarbetare från två pilotverksamheter, beställarenheten inom äldreomsorgen och vuxenheten, har under våren gått Sveriges Kommuner och Landstings grundutbildning, Leda och styra för hållbar jämställdhet, och fått god kunskap om jämställdhetsintegrering som strategi.

Stockholm stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

För att Stockholm ska vara en demokratiskt hållbar stad och erbjuda alla stockholmare bra service och hög kvalitet fordras att Stockholm stad kan attrahera och behålla en mångfald av välutbildade och kompetenta medarbetare och chefer. Stockholm stad som arbetsgivare ska erbjuda grundförutsättningar som trygga arbetsvillkor, kompetensutveckling och en god och hälsosam arbetsmiljö, som ett led i att på bästa sätt förstå och sörja för alla stockholmarnas behov.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016.

Bedömningen grundas på att 24 av 31 nämnder prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att majoriteten av nämnderna fortsätter att prioritera arbetsmiljöarbetet, med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Nämnderna arbetar bland annat med att utbilda chefer och skyddsombud, se över rutiner och strukturer för arbetsmiljöarbetet på enhetsnivå samt förbättra uppföljningen av beslutade aktiviteter. Ett gott exempel på arbete med att öka delaktigheten är Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd som prövat att arbeta teambaserat inom äldreomsorgen, vilket gett positiva resultat.

Utmaningen med kompetensförsörjning främst vad gäller bristyrken har de flesta nämnderna uttalade strategier för. Ett gott exempel är utbildningsnämnden som har en kompetensförsörjningsplan för lärare. Många stadsdelsnämnder har Stockholm stads handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare som grund för fortsatt arbete.

Det finns tecken på att trenden med en ökad total sjukfrånvaro har brutits under årets första månader. Nämnderna har arbetat utifrån ett helhetsperspektiv med sjukfrånvaron, på organisations- grupp- och individnivå. Resultat från medarbetarenkäten, systematisk arbetsmiljöundersökning och underlag från medarbetarsamtal har bidragit till att identifiera brister och ge underlag för åtgärder.

För de indikatorer som är nya för 2016 kommer nämnderna att sätta årsmål i tertialrapport 2.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Sjukfrånvaro	Tas fram av nämnden	6,6 %	7,3 %	4,3 %	Delvis	19 nämnder prognostiserar att de kommer nå sina egna årsmål, 10 nämnder prognostiserar att de delvis kommer

						nå sitt årsmål och 2 ej.
--	--	--	--	--	--	--------------------------

Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Stockholm ska leda arbetet att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter och ta sitt ansvar för de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig till. Alla verksamheter i staden ska analysera och följa upp hur de tillvaratar mänskliga rättigheter i sitt vardagliga arbete. En viktig del av att vara en stad som lever upp till mänskliga rättigheter är att synliggöra exempelvis diskriminering. Arbetet mot diskriminering ska vara systematiskt och utmärkas av lärande inom och utanför stadens organisation. För att uppnå detta behöver staden bli bättre på att kartlägga och analysera verksamheten.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2016.

Många nämnder rapporterar på ett föredömligt sätt. Flera nämnder saknar beskrivningar av hur de ur ett verksamhetsperspektiv arbetar med att uppnå målet. Därmed är det svårt att ange att målet uppfylls helt utifrån ett stadsövergripande helhetsbedömning.

Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, överförmyndarnämnden, samt stadsdelsnämnderna Farsta, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen uppmanas att införa tertiär rapport 2 2016 förtydliga hur de avser att genomföra arbetet med målet och utveckla sina analyser av nämndens verksamhet utifrån ett mänskliga rättighetsperspektiv.

Av stadens 14 stadsdelsnämnder har 13 särskilt rapporterat kring uppdraget om ungas organisering med fokus på mänskliga rättigheter. Det finns flera goda exempel på rapporteringar om uppdraget. Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd beskriver på ett förtjänstfullt sätt sin projektplan för uppdraget.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppnås. Bland dessa kan nämnas Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd arbete med en kartläggning av kompetensnivån hos medarbetarna kring jämlikhetsarbete som ska ligga till grund för vidare kompetensutveckling. Nämnden har även påbörjat identifieringen av risker för diskriminering i verksamheten. Medarbetare på bland annat kyrkogårdsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna Skärholmen samt Rinkeby-Kista genomgår under 2016 utbildningar i mänskliga rättigheter med olika fokus på exempelvis jämställdhets-, hbtq- och normkritik-frågor. Norrmalms stadsdelsnämnd har under 2016 beviljats statsbidrag för kunskapshöjande insatser inom äldreomsorgen om hbtq-personers situation. Bromma stadsdelsnämnd beskriver på ett föredömligt sätt hur de har integrerat ett mänskliga rättighetsperspektiv i sin övergripande verksamhet.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Barnets rättigheter ska vara centrala för alla politikområden och genomsyra stadens verksamheter. För att säkerställa barnrättsperspektivet har en barnombudsman inrättats. Under året ska ett program för barnets rättigheter beslutas och genomföras. Alla barn oavsett social bakgrund eller legal status ska ha rätt till skola och förskola. Inom verksamheter som riktas till barn och unga ska kompetens inom genus, normkritik och antirasistiska perspektiv öka.

25 av 26 nämnder prognostiserar att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att

uppfyllas helt. Nämnderna har därutöver bedömt att de i huvudsak kommer att uppnå sina egna nämndmål och nämndindikatorer samt de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016.

För de av kommunfullmäktiges indikatorer som finns under målet har årsmål ännu inte fastställts varför ingen bedömning av indikatorerna har gjorts nu.

De uppmaningar som kommunstyrelsen beslutade om i *Avstämning av mål och budget 2016* har till vissa delar följts. Exploateringsnämnden har utvecklat nämndmål och miljö- och hälsoskyddsnämnden samt arbetsmarknadsnämnden har beskrivit hur de avser att bidra till måluppfyllelsen. Kyrkogårdsnämnden och äldre- och våldsnämnden har inte beskrivit hur de avser bidra till måluppfyllelsen av det aktuella verksamhetsområdesmålet. Utbildningsnämnden har inte tagit fram vilka åtgärder och aktiviteter nämnden planerar att vidta för att säkerställa måluppfyllelsen och uppmanas därför att i samband med tertiärrapport 2 redovisa detta.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför en rad olika aktiviteter under året som bidrar till måluppfyllelsen. Bland dessa kan nämnas att Kommunstyrelsen utarbetar ett program för barns rättigheter och inflytande för att främja att dessa rättigheter ingår i befintlig verksamhet. Programmet kommer att fungera som ett övergripande stöd för staden att inom ramen för ordinarie arbete, planera och följa upp sin verksamhet. Idrottsnämnden samarbetar med andra nämnder för att öka barn och ungas inflytande över idrottsverksamhet och anläggningar i sin närmiljö.

Socialnämnden och stadsdelsnämnderna har fördjupat sina analyser kring barnrättsperspektivet och barns delaktighet inom flera områden. Inom socialtjänsten stärks barnperspektivet genom att uppmärksamma barns situation när vuxna ansöker om stöd. Merparten av nämnderna beskriver att de utvecklar arbetet med barnkonsekvensanalyser samt fortsätter arbetet med att öka kunskapen om barns rättigheter hos barn och medarbetare.

Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Genom minskade klyftor och socialt förebyggande arbete kan den sociala oron minska och fler få möjlighet att utvecklas. Arbetet ska stärkas för att våld i nära relationer ska minska. Staden ska stärka stödet till kvinnojourer och utveckla arbetet för att angripa våldets ursprung. Det förebyggande arbetet ska stärkas genom ökade insatser mot diskriminering samt kompetenshöjning i genus, normkritik och antirasism.

Samtliga 18 nämnder prognostiserar att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt. Nämnderna har därutöver bedömt att de i huvudsak kommer att uppnå sina egna nämndmål och nämndindikatorer samt de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför en rad olika aktiviteter under året som bidrar till måluppfyllelsen. Bland dessa kan nämnas att socialnämnden har tagit fram ett förslag till nytt stadsövergripande program mot våld i nära relationer som är under beredning i staden. Det våldsförebyggande arbetet kommer att få ett större fokus, vilket även avspeglas i det reviderade programförslaget.

Verksamheterna arbetar med att utveckla metoder för att tyda tidiga signaler på våld i nära relation. Medarbetare inom verksamheterna utbildas i hur våld i nära relationer kan upptäckas och vilka åtgärder som ska vidtas. Flertalet stadsdelsnämnder har interna nätverk eller team som arbetar med att utveckla gemensamt synsätt kring frågorna och sprida kunskap och information internt och externt. Systematiken i användande av bedömningsinstrument ska utvecklas vidare för att öka möjligheten att hjälpa och stödja våldsutsatta.

Det finns ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar om våld i nära relationer. Verksamheterna inleder alltid en utredning vid misstanke om att barn får illa. Barn som bevittnat eller utsatts för våld i nära relation får stöd i den akuta situationen för att inte behöva vistas i en våldsam miljö.

Genom Relationsvåldscentrum Sydost erbjuds stöd- och behandlingsinsatser till vuxna

våldsutsatta, barn som bevittnat våld inom familjen och våldsutövare i nära relation.

Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Alla, oavsett funktionalitet, ska ha lika möjlighet till full delaktighet. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas, leva ut sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning ska vara utformat utifrån en grund i antidiskriminering och jämlikhet, så att insatserna ska kunna leda till ökad självständighet, delaktighet, inflytande och bättre levnadsvillkor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundar sig på att samtliga nämnder bedömer att målet uppfylls. Samtliga indikatorer som rör verksamhetsområdet baseras på resultatet i den kommungemensamma brukarundersökningen som presenteras inför verksamhetsberättelsen.

Nämnder med särskilt rapporteringsansvar har en nyckelroll för uppfyllelsen av verksamhetsområdesmålet. Av 22 nämnder med särskilt rapporteringsansvar har 21 utvecklat nämndmål som stödjer uppfyllelsen av verksamhetsområdesmålet. Den nämnd som inte har uppfyllt åtagandet med särskilt rapporteringsansvar är överförmyndarnämnden.

Indikatorn *Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner* är ny för året, och den mäts genom brukarundersökningen. Resultat från undersökningen redovisas först i verksamhetsberättelsen.

Angående indikatorn *Andel personer med grundutbildning inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning* saknas därutöver grundförutsättningar för att fastställa veta vilka utbildningar som ska godkännas och definitionen av grundutbildning är dessutom otydlig. Med anledning av det föreslås därför indikatorn utgå 2016.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppnås.

Gruppbestäderna i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har genomfört en studiecirkel på arbetsplatserna utifrån boken "Mellan makt och hjälp" för att ytterligare öka brukarnas delaktighet, makt och självständighet. Arbetslagen har påbörjat en kartläggning av brukarnas stöd och service med syftet att ta reda på om personalen gör det som brukaren själv önskar ha hjälp och stöd kring. Utifrån kartläggningen ska ett material tas fram som ska säkerställa att det stöd som utförs stämmer överens med brukarens önskemål. Arbetslagen får stöd av utbildare som ger dem feedback på deras pågående arbete.

Under två dagar genomförde Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd en intern mässa för goda exempel. På mässan visade 15 verksamheter upp exempel på hur de framgångsrikt arbetat kring bland annat bemötande, delaktighet, arbetsmiljö och samverkan. Samtidigt fick medarbetare möjlighet att lyssna till någon av åtta olika föreläsningar på samma teman. Mässan gav medarbetare inspiration och möjlighet att nätverka och lära av varandra. Uppskattningsvis besöktes mässan av cirka 700 personer och responsen från medarbetare har varit mycket positiv.

Stockholm är en demokratisk stad där invånare har inflytande

Stockholmarna ska känna att de har möjlighet att påverka Stockholms utveckling. Staden ska ta ansvar för att öka valdeltagande i de delar av staden där det är lågt. Stadsdelsnämndernas inflytande ska stärkas genom att ansvarsområdena tillförs och genom att centrala nämnder ska samverka bättre med stadsdelsnämnderna i enlighet med riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas framför allt på det stora antal aktiviteter som framför allt stadsdelsnämnderna, men även stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden, som alla har särskilt rapporteringsansvar, genomfört under tertial 1 2016, men också planerar att genomföra under resterande del av året, i syfte att utveckla delaktigheten och stärka demokratin. Utfallet av de indikatorer som är kopplat till målet kommer att redovisas senast i verksamhetsberättelsen.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som på sikt kommer att leda till att målet uppnås. Bland dessa kan nämnas att Bromma stadsdelsnämnd öppnat ett medborgarkontor som ska öka möjligheten till lokalt inflytande. Vidare har nämnderna med särskilt rapporteringsansvar bland annat genomfört aktiviteter under första tertialen för att öka möjligheten till lokalt inflytande, exempelvis i form av dialoger med medborgare och lokala råd, lokala mötesplatser och lokala utvecklingsplaner.

Kulturnämnden har under perioden verkat för att bredda kommunikationen med de som besökt deras verksamhet, samt de som ännu inte besökt dem. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har inlett ett långsiktigt arbete för att öka invånarnas inflytande samt påbörjat utveckling för att ta fram en modell för att öka ungdomars inflytande. Det pågår också ett arbete inom flera stadsdelsnämnder med att främja ungas organisering. Projektet syftar till att stärka ungas organisering, öka kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism och stärka ungas egen makt.

Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Stockholm ska använda offentlig upphandling som ett styrmedel för att driva utvecklingen i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning. Valfärdsverksamheten ska kännetecknas av hög kvalitet och goda arbetsvillkor. Det är av vikt att de medel som avsätts för valfärdsverksamheten används för det ändamålet samt att staden verkar för att information kring hur verksamheten bedrivs redovisas öppet. Sociala hänsyn ska användas vid upphandling för att exempelvis bidra till att långtidsarbetslösa kommer i arbete eller att utbildning och praktik tillhandahålls studenter, motverka oseriösa leverantörer.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2016. Bedömningen grundas på nämndernas beskrivningar av arbetet med att nå måluppfyllelse samt att 28 av 29 nämnder prognostiserar att målet för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas helt. Nämnderna har därutöver bedömt att de i kommer att uppnå sina egna nämndmål och nämndindikatorer samt de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Inga avvikelser från måluppfyllelse eller negativa tendenser eller trender kan utläsas i nämndernas inrapportering.

Kommunfullmäktige har i budget 2016 gett servicenämnden ett särskilt rapporteringsansvar för verksamhetsområdesmålet. Servicenämnden prognostiserar hel måluppfyllelse. Servicenämnden anger bland annat att det ställer krav gällande samhällsansvar när detta motiveras av upphandlingens art. Nämnden anger vidare att arbetet med pilotprojekt Vita jobb-modellen fortgår enligt plan tillsammans med kommunstyrelsen. Nämnden för även dialog med kommunstyrelsen om för att utreda hur ett nytt EU-direktiv på området påverkar stadens upphandlingar och deltar i Upphandlingsmyndighetens rådgivande grupp i deras regeringsuppdrag om att främja innovation genom tidig dialog.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder beskriver ett stort antal aktiviteter som visar på ett aktivt arbete för att målet ska uppnås. Bland dessa kan nämnas att miljö- och hälsoskyddsnämnden på ett förtjänstfullt sätt beskrivit sitt arbete med att stödja andra nämnder och bolag med miljöhänsyn vid upphandlingar genom kompetensutveckling, rådgivning och information. Fastighetsnämnden beskriver arbete med ökad fokus på avtalsförvaltning där nämnden har genomfört särskilda revisioner. Vidare kan nämnas Skarpnäcks stadsdelsnämnds arbete med uppföljning av verksamheter på entreprenad samt enskilt driven verksamhet. Uppföljningarna syftar till att säkerställa och främja god kvalitet och jämlik tillgång till exempelvis god äldreomsorg. Nämnden samarbetar och för en löpande dialog med utförarna inom äldreomsorgen, socialpsykiatri och funktionshindersområdet för att gemensamt utveckla kvaliteten utifrån stadens mål och indikatorer.

Ekonomi

Resultatprognos och uppföljning av resultatbudget

I budget 2016 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten under året. Helårsprognosen för 2016 års resultat jämfört med budget visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 306 mnkr. Budgeten för verksamhetens intäkter har justerats med 10 mnkr till följd av utdelning från donationsstiftelser.

I prognosen för utjämning och fastighetsavgift ingår det tillfälliga stödet från staten med anledning av flyktingssituationen. I prognosen för verksamhetens kostnader ingår de kostnader som staden beräknar att använda av detta tillfälliga stöd och som ska fördelas enligt ett särskilt ärende som för närvarande är utskickat på remiss till stadens nämnder. Beslut väntas fattas i kommunfullmäktige under hösten.

Resultatprognos

Prognostiserad avvikelse redovisas före resultatdispositioner

Avikelser Budget - prognos helårsutfall mnkr	T1 2016		
	Budget efter SLK's justeringar	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	13 540	14 283	733
Verksamhetens kostnader (-) *	-54 336	-55 701	-1 354
Avskrivningar (-)	-1 158	-1 140	18
Verksamhetens nettokostnader	-41 955	-42 558	-603
Skatteintäkter och begravningsavgifter	43 711	43 655	-55
Utgjämning och fastighetsavgift	-2 837	-2 561	276
Finansiellt resultat inklusive utdelningar	1 092	1 107	15
Jämförelsestörande poster **	0	676	676
Disposition/avsättning begravningsfond	-11	-12	-2
Summa finansiering nettokostnader	41 955	42 865	910
Avvikelse året	0,1	306	306

*varav 520 mnkr avser ej budgeterade it-kostnader

**avser i huvudsak reavinster vid markförsäljning

Uppföljning av nämndernas budget

Mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Awikelse före resultat- dispositioner	Awikelse efter resultat- dispositioner	Prognos awikelse Investeringsplan
Kommunstyrelsen	-1 498	-1 498	0	0	0
Revisorskollegiet	-27	-27	1	1	0
Servicenämnden	-2	-2	0	1	0
Valnämnden	-3	-3	0	0	0
Stadsdelsnämnderna	-19 892	-19 970	-4	11	4
Arbetsmarknadsnämnden	-802	-797	5	5	0
Exploateringsnämnden	1 151	1 152	1	1	400
Fastighetsnämnden	246	249	3	3	62
Idrottsnämnden	-614	-611	3	3	0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	-884	-884	0	0	0
Kulturnämnden: stadsarkivet	-50	-50	0	0	0
Kyrkogårdsnämnden	-172	-170	2	2	-5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-112	-112	0	0	0
Socialnämnden	-927	-918	9	9	0
Stadsbyggnadsnämnden	-166	-171	-5	-5	0
Trafiknämnden	-769	-774	-5	-5	0
Utbildningsnämnden	-16 299	-16 970	26	35	0
Äldrenämnden	-169	-169	0	0	0
Överförmyndarnämnden	-61	-61	0	0	0
Summa nämnder	-41 049	-41 786	35	60	461

Nämnderna prognostiserar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott jämfört med budget på cirka 35 mnkr. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på cirka 60 mnkr.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2015

Nämndernas överförda överskott från 2014 till 2015 uppgick till 596 mnkr. I tertialrapport 1 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 571 mnkr till 2016, varav stadsdelsnämnderna 251 mnkr. Nämndernas totala uttag från resultatfonderna uppgår i tertialrapport 1 till 25 mnkr och finansieras genom centralt avsatta medel för oförutsedda behov.

Mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Awikelse före resultat- dispositioner	Awikelse efter resultat- dispositioner	Prognos awikelse Investeringsplan
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-1 479	-468	-1 475	1	0	0
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-1 094	-374	-1 093	2	0	0
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-1 774	-556	-1 781	-3	0	0
Stadsdelsnämnd Bromma	-1 409	-465	-1 437	-3	-5	2
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-1 134	-369	-1 132	-2	0	0
Stadsdelsnämnd Normalm	-1 080	-354	-1 091	-3	0	1
Stadsdelsnämnd Östermalm	-1 297	-421	-1 309	-2	1	0
Stadsdelsnämnd Södermalm	-2 195	-646	-2 190	0	0	0
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-2 266	-731	-2 274	-5	0	0
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-1 094	-350	-1 095	-1	0	0
Stadsdelsnämnd Farsta	-1 518	-549	-1 524	-1	0	0
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-576	-195	-586	-1	0	0
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-1 814	-634	-1 834	0	1	0
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-1 163	-362	-1 149	14	14	0
Summa stadsdelsnämnder	-19 892	-6 475	-19 970	-4	11	4

Mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Nämnd- och förvaltningsadministration	-621	-190	-585	37	37
Individ- och familjeomsorg	-1 967	-830	-2 044	-77	-77
<i>varav socialpsykiatri</i>	-485	-156	-486	-1	-1
Stadsmiljöverksamhet	-202	-51	-202	0	0
avskrivningar	-103	-35	-103	0	0
internräntor	-15	-5	-15	0	0
Förskoleverksamhet	-4 717	-1 489	-4 697	26	32
Äldreomsorg	-7 027	-2 268	-7 109	-70	-60
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-3 460	-1 133	-3 534	-18	-19
Barn, kultur och fritid	-363	-81	-355	8	8
Arbetsmarknadsåtgärder	-194	-34	-193	1	1
Ekonomiskt bistånd	-1 129	-358	-1 124	5	5
<i>varav handläggning</i>	-259	-92	-264	-4	-4
Övrig verksamhet	-92	1	-8	84	84
Summa verksamheter	-19 892	-6 475	-19 970	-4	11

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget eller där det finns andra skäl för kommentarer. Nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans bokslut 2016.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Prognosen visar ett underskott på 77 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 4 procent av nettobudgeten. En stadsdelsnämnd prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd med 21 mnkr samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 21 mnkr. Underskotten beror främst på ökade personalkostnader inklusive inhyrd personal med anledning av tillströmning av ärenden för ensamkommande flyktingbarn, ökade jourhems kostnader för placering av ensamkommande samt ökade kostnader för placering i familjehem.

Stadsmiljö

Prognosen efter resultatdispositioner är i enlighet med budget. Samtliga stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Förskola

Prognosen visar ett överskott på 32 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,7 procent av nettobudgeten. Fem stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och en stadsdelsnämnd prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största överskottet prognostiserar Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd med 14 mnkr. Överskotten beror främst på lägre lokalkostnader, bland annat på grund av framflyttade startdatum för nyproducerade förskolor

Äldreomsorg

Prognosen visar ett underskott på 60 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,8 procent av nettobudgeten. Två stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och nio stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 10 mnkr. Störst underskott prognostiserar Farsta stadsdelsnämnd med 19 mnkr. Överskotten beror främst på färre placeringar på vård- och omsorgsboende än prognostiserat. Underskotten beror främst på underskott inom de kommunala hemtjänstutförarna, fler äldre med omsorgsbehov jämfört med plan, samt tomgångshyror.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på 19 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,5 procent av nettobudgeten. Fem stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Kungsholmen stadsdelsnämnd med 9 mnkr.

Barn, kultur och fritid

Prognosen visar ett överskott på 8 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,6 procent av nettobudgeten. Fem stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och en stadsdelsnämnd prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största överskott prognostiserar Norrmalms stadsdelsnämnd med 3 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen visar ett överskott på 1 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,5 procent av nettobudgeten. Två stadsdelsnämnder prognostiserar överskott. Resterande prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Hässelby-Vällingby och Farsta stadsdelsnämnder prognostiserar ett överskott om cirka 1 mnkr vardera.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen visar ett överskott på 5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,4 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Resterande prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Hässelby-Vällingby med 5 mnkr och störst underskott prognostiserar Rinkeby-Kista med 4 mnkr. Underskottet beror främst på att intäktskravet inte nås.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 14 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,2 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att nämnden i samband med bokslut 2015 fick en uppmaning från revisionskontoret att ändra redovisningsprincip gällande matchning av kostnader och statsbidragsintäkter för ensamkommande flyktingbarn. Den ändrade redovisningsprincipen innebär att 14 mnkr i statsbidragsintäkter för kvartal 4, 2015 ska bokföras under 2016. Överskottet är således inte ett överskott i ordinarie verksamhet utan enbart en redovisningsteknisk justering. För ordinarie verksamhet prognostiseras en budget i balans.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden prognostiserar ett överskott på 1 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 0,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror på att kostnaderna bedöms öka med 21 mnkr (45 procent) med anledning av återbetalning till följd av domar i avgäldsmål. Det kan konstateras att överskridandet av driftkostnadsbudgeten är relativt stort, men att retroaktiva kostnader och intäkter till följd av domar i avgäldsmål är svåra att prognostisera. Total prognos för verksamhetens nettokostnader inklusive kapitalkostnader är en budget i balans.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens avkastningskrav för 2016 prognostiseras att öka med 2 mnkr jämfört med budget. Den prognostiserade förändringen i avkastningskravet beror på att det finns en avräkning mot nämndens kreditvärteknad som sjunker med motsvarande belopp. Efter avkastningskrav prognostiseras ingen avvikelse.

I underlag för flerårsbudget för 2017 – 2019 tydliggjorde fastighetsnämnden kommande

års negativa utveckling av det ekonomiska resultatet. Nämnden arbetar sedan dess med att ta fram en åtgärdsplan för att möta den negativa utvecklingen. I detta arbete är det angeläget att nämnden säkerställer en ökad styrning av verksamheten och fokus på kärnverksamheten enligt vad som beslutats i kommunfullmäktiges budget.

Fastighetsnämnden gavs i kommunfullmäktiges budget i uppdrag att, under år 2016, svara för stadens hyresförhandlingar för andrahandsuthyrning av bostäder där det idag saknas förhandlingsordning. Nämnden har i tertialrapport 1 aviserat att tidplanen för arbetet sträcker sig till 2018, vilket inte är i linje med uppdraget i kommunfullmäktiges budget 2016. Fastighetsnämnden uppmanas att prioritera och hinna med uppdraget under 2016.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden prognostiserar ett överskott om cirka 2 mnkr mot budget. Avvikelsen motsvarar 1,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att verksamhetens intäkter har ökat.

Socialnämnden

Socialnämnden prognostiserar överskott på 9 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,0 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att avsatta medel för oförutsedda kostnader inte bedöms användas fullt ut under året.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden prognostiserar ett underskott på 5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 3,1 procent av nämndens driftbudget. Nämnden har uppvisat underskott år 2014 och 2015 och uppmanas utveckla sin ekonomistyrning såväl avseende kostnads- som intäktsprognoser. Nämnden uppmanas att vidta åtgärder för att nå en budget i balans under 2016.

Finansiering

Svensk ekonomi på väg in i en mild högkonjunktur

Stockholms stads intäkter består huvudsakligen av skatteintäkter som i sin tur beror på skatteunderlaget i staden, men också på skatteunderlaget i riket och det kommunala utjämningsystemet. Skatteunderlagets storlek är direkt kopplat till lönesummans utveckling, det vill säga löneökningar och antalet arbetade timmar. Stadens finansiering är därför starkt beroende av hur ekonomin i hela landet utvecklas.

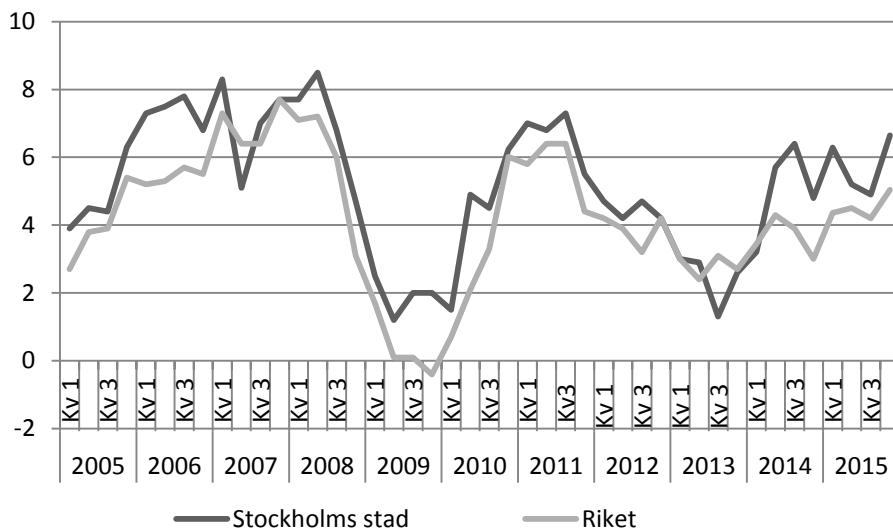
Trots en dämpad global tillväxt har Sveriges ekonomi utvecklats starkt. För helåret 2015 uppgick BNP-tillväxten till 4,1 procent och tillväxten förväntas bli hög även i år och uppgå till cirka 3,5 procent. I takt med den starka tillväxten har sysselsättningen utvecklats i god takt. Enligt SKL kan konjunkturläget nästa år beskrivas i termer av "mild högkonjunktur".

Hög tillväxt i Stockholm

Även ekonomin i Stockholm är stark, vilket bland annat märks i Handelskammarens konjunkturbarometer som är starkare än normalt. Barometervärdet har dock försvagats under första kvartalet 2016, bland annat till följd av en betydande arbetskraftsbrist som fortsätter att vara högre än på många år.

Den goda konjunkturen märks även i en stark lönesummetillväxt. Under fjärde kvartalet 2015 ökade lönesummor i Stockholms stad med 6,6 procent jämfört med motsvarande kvartal 2014. Lönesummans tillväxttakt har stigit successivt under de senaste två åren. Detta är ett tecken på en starkare konjunktur och hänger nära samman med utvecklingen på arbetsmarknaden.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal året innan, t.o.m. kv 4 2015

Källa: SCB

Anm. Lönesumma = antal arbetade timmar * timlön

Sysselsättning och arbetslöshet i Stockholm

Första kvartalet 2016 var 7 000 fler personer sysselsatta i Stockholms stad jämfört med motsvarande kvartal föregående år, vilket är en ökning med 1,4 procent. Läget på Stockholms arbetsmarknad har förbättrats de senaste två åren. Både sysselsättningen och arbetskraften ökar, även om utvecklingen inte är lika stark som under år föregående år.

Under första kvartalet 2016 har antalet öppet arbetslösa inskrivna på arbetsförmedlingen minskat med 3 procent jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Samtidigt var antalet nyanmällda platser 30 procent fler. I april var 6 procent inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften i Stockholms stad, en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med april 2015. Gruppen utomeuropeiskt födda ökar och utgör nu 59 procent av de inskrivna öppet arbetslösa i Stockholms stad.

Några av nyckeltalen för Stockholms stad kv. 1 2016

Nyckeltal	Kv. 1 2016	K. 1 2015	Förändring
Antal sysselsatta	517 800	510 800	+1,4 %
Öppet arbetslösa, antal (april)	17 768	18 399	-3 %
Nyanmällda platser till arbetsförmedlingen (april)	25 892	17 549	+48 %
Nystartade företag	3 940	3 853	+2 %
Varsel	1 529	2 595	-41 %

Skatter, slutavräkningar och utjämning m.m.

Trots att även SKL bedömer att den svenska ekonomin utvecklas i god takt i år och nästa år gör de en nedrevidering av sin prognos för antalet arbetade timmar framöver, vilket ger en svagare skatteunderlagsutveckling. I den senaste skatteprognosen från den 28 april beräknas

stadens sammanlagda finansiering bli -115,1 mnkr lägre än budget för 2016, exklusive finansiella poster. Detta beror framför allt på en prognostiserad negativ slutavräkning för år 2016 motsvarande -78,9 mnkr, eftersom SKL:s prognos innebär en lägre uppräkningsfaktor för 2016 än regeringens uppräkningsfaktorer. Regeringens fastställda uppräkningsfaktor för 2016 är 5,3 procent, enligt regeringsbeslut. I SKL:s senaste prognos beräknas skatteunderlagstillväxten år 2016 bli 5,0 procent.

Posterna i utjämnningen förändras också negativt och det sammantagna utfallet av utjämnningen blir -51,5 mnkr jämfört med budget för 2016.

Investeringar

Helårsprognosen för 2016 uppgår till 6 238 mnkr inklusive exploateringsinkomster, vilket är drygt 461 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror på tidsförskjutningar i ett antal projekt. Övriga större avvikelser redovisas nedan.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens investeringsbudget uppgår till 3 627 mnkr, med investeringsutgifter om 3 927 mnkr och investeringsinkomster om 300 mnkr. I planen ingår 27 mnkr för klimatinvesteringar som nämnden beviljades i samband med verksamhetsplan 2016. Jämfört med verksamhetsplanen har förseningar uppstått i ett flertal projekt, där de största avvikelserna avser projekten Blackebergsvägen (90 mnkr), Vårbergsvägen (58 mnkr) och Masugnen (43 mnkr). Nämnden uppmanas att aktivt motverka förseningar av angelägna bostadsprojekt. Exploateringsnämnden prognostiserar att förseningarna kommer att leda till att investeringsutgifterna netto blir 400 mnkr lägre än plan för 2016. Investeringsnettot prognostiseras därmed avvika 1,1 procent från plan.

Fastighetsnämnden

Investeringsprognosen är 62 mnkr lägre än budget på 1 283 mnkr. Avvikelsen beror till största delen på förskjutningar i projekt Liljevalchs konsthall, förvärv av bostadsrätter samt projekt Åkeshov sim- och idrottshall. För projekten Östermalmshallen, Åkeshov sim- och idrottshall och anläggande av en 11-spels konstgräsplan och nybyggnation av omklädningsbyggnad i Solberga har det uppstått fördröjningar som överskrider tio procent av beslutad investeringsbudget. Nämnden uppmanas att vidta åtgärder som dels ökar styrningen av enskilda investeringsprojekt dels syftar till att nå en hållbar utveckling på nivån för avkastning och resultat.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens investeringsbudget uppgår till 36 mnkr, varav 15 mnkr är utökad budget för begravningsplats Järva och 10 mnkr är utökad budget för bevattningsanläggning Skogskyrkogården. Kyrkogårdsnämndens prognos för investeringsutgifterna uppgår till 41 mnkr. Nämnden har förskjutningar i projektet ny begravningsplats Järva vilket medför ett överskott om 13 mnkr. Nämnden har därefter nödgats prioriterat in 20 mnkr för att finansiera takrenovering inom nya krematoriet på Skogskyrkogården. På totalnivå överskrider investeringsbudgeten med 5 mnkr. Stadsledningskontoret konstaterar att avvikelsen beror på extraordinära händelser.

Trafiknämnden

Trafiknämndens investeringsplan uppgår till 942 mnkr, efter budgetjustering med 4 mnkr i avstämningsärendet. Nämnden prognostiserar att nettoutgifterna kommer att överstiga budget med 90 mnkr, vilket förklaras av att delar av projektet Tåtskikt Sergels Torg tidigareläggs, varvid utgifterna under året ökar med 111 mnkr och inkomsterna ökar med 21 mnkr. För denna avvikelse begär nämnden en budgetjustering, vilket stadsledningskontoret tillstyrker. Medlen bör kunna omfördelas mellan åren, då något överskridande av projektets totalram inte förväntas uppkomma.

Av projekten inom den utökade investeringsplanen är det bara Tåtskikt Sergels Torg som förväntas avvika från budget. När det gäller investeringsplanen i övrigt, det vill säga den långsiktiga investeringsplanen, planerar nämnden att göra en del omfördelningar mellan olika projekt och investeringsområden. Såväl utgifter som inkomster beräknas öka med 67 mnkr. Utgifterna för bland annat Brunkebergstorg, järnvägsbron vid Västberga allé och reinvestering av konstbyggnader beräknas öka, men ändå rymmas inom budget genom ökade inkomster, för bland annat cykelåtgärder, kommuncentrala parker, Norra Länken samt slutreglering av E18-projektet, och genom minskade utgifter för andra projekt.

Avseende cykelmiljarden budgeterade nämnden åtgärder för 219 mnkr netto. Enligt prognosen beräknas nettoutgifterna uppgå till 190 mnkr, vilket innebär minskade utgifter om 29 mnkr. De minskade utgifterna beror huvudsakligen på att planerade cykelprojekt av olika skäl har skjutits framåt i tiden, bland annat åtgärder på Sockenvägen och Gamla Huddingevägen.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna till medfinansiering beräknas uppgå till cirka 340 mnkr 2016 och avser projekten Citybanan samt utbyggnad av tunnelbanan. Cirka 70 procent av utbetalningarna avser tunnelbaneutbyggnaden. För närvarande pågår nya förhandlingar för ytterligare infrastrukturprojekt inom ramen för den så kallade Sverigeförhandlingen.

Fastighetsförsäljningar

Fastighetsnämnden bedömer att försäljningsinkomsterna för 2016 uppgår till cirka 102 mnkr. Bokförda värden om cirka 15 mnkr ger en total reavinst om cirka 87 mnkr.

Exploateringsnämnden bedömde i verksamhetsplan 2016 att markförsäljning i samband med exploatering kan uppgå till 2 500-3 000 mnkr. Bedömningen från verksamhetsplan kvartstår i nämndens tertialrapport 1. Hur stor del av exploateringsinkomsterna som utgörs av bokförda värden är svårbedömt. Nämnden uppskattar dessa inkomster till 300 mnkr, vilket är i nivå med plan. Inklusivt exploateringsinkomsterna prognostiserar exploateringsnämnden att investeringsnettot avviker 1,2 procent från plan.

Investeringar inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB

Investeringsvolymerna inom koncernens bolag beräknas under 2016 att uppgå till närmare 11 350 mnkr vilket är en fortsatt hög nivå. Under 2016 kommer koncernens bolag att driva cirka 45 projekt över 300 mnkr. Av dessa kommer drygt 30 projekt att medföra tillskott av bostäder.

Flertalet projekt bedöms genomföras inom beslutade budgetramar och med positiva investeringsresultat. Ett stort antal visar dock relativt låga positiva nettonuvärden. De bedömda investeringarna per bostad hos bostadsbolagen indikerar en nivå om cirka 2-3 mnkr/lägenhet och i vissa fall med komplicerade tekniska förhållanden även högre belopp. Berörda bolag bör se över förutsättningarna att reducera bedömda produktionskostnader för att långsiktigt kunna tillgodose behovet av lägenheter med rimliga hyresnivåer.

Under 2016 kommer två av stadens större projekt att färdigställas. Det ena projektet är ombyggnaden av Värtapiren som ger Stockholm en modern hamn med fler kajlägen och en helt ny terminalbyggnad som med sitt ”gröna tak” blir tillgänglig för alla, inte bara hamntrafikresenärer. Det andra är ombyggnaden av hamnanläggningen Kapellskär i Norrtälje. Båda anläggningarna tas i drift i juni 2016 och bedöms kunna avslutas inom planerad budget och tidplan.

Under året kommer Stockholm Vatten att ta fram ett reviderat genomförandebeslut för Stockholm Vattens största projekt, SFA (Stockholms Framtida Avloppsrening). Projektets budgetram och tidplan revideras på grund av en ökad komplexitet vilket kommer innebära en betydande påverkan på genomförandet.

Av övriga större projekt kommer Svenska Bostäder under året att färdigställa ombyggnation av kvarteret Neglinge i Tensta och Katarinabacken på Södermalm. Stockholmshem färdigställer kvarteret Grimman på Södermalm och Golväggaren i Liljeholmen under våren samt Bjällerkransen i Västertorps som blir ett boende för SHIS som beräknas bli klart i slutet av 2016.

AB Familjebostäder planerar att påbörja Kabelverkets etapp 1 som omfattar 133 lägenheter. Bland stora projekt planerar AB Stockholmshem att påbörja Sävlingen och Idlången i Årsta, Rosenlundsparken på Södermalm. Sammanlagt omfattar dessa 280 lägenheter. Därutöver kommer ytterligare ett antal mindre projekt att startas.

Svenska Bostäder, SISAB och Stockholm Parkering bedömer att de kommer att genomföra investeringar utöver budgeterad investeringsnivå. Svenska Bostäder förvärvar bland annat mark i Albano som inte ingick i budgeten.

Övriga bolag aviserar en investeringsvolym som i huvudsak motsvarar budgeten eller i vissa fall understiger den på grund av förskjutningar i projektplaner.

I de planerade investeringarna för året ingår inte Stockholmshems investeringar i temporära bostäder för nyanlända vilka kan öka investeringsvolymerna ytterligare.

Förvärv/Försäljning av anläggningstillgångar

Under året kommer Micasa fastigheter att avyttra två fastigheter till systerbolag inom koncernen för att dessa ska utvecklas till bostadsprojekt för flera hyresgästgrupper. Det är fastigheten Vårdhemmet 2 i Råcksta som såldes till AB Stockholmshem.

och fastigheten Hammarö 11 som såldes till Familjebostäder

Tele2 Arena ska delfinansieras genom försäljning av byggrätter inom bolagets ägda fastigheter samt Arenagaraget som nu överläts till Stockholms stads Parkerings AB som har haft driftsansvaret för anläggningen sedan den öppnades 2013.

Budgetjusteringar med mera

I budget 2016 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta centralt för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationsförändringar och omstruktureringar. Stads-ledningskontoret tillstyrker 67,9 mnkr för ökade nettokostnader för driftverksamheten. Medlen finansieras enligt följande:

(Mnkr)	
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens	57,9
förfogande för oförutsedda behov	
Utdelning från donationsfonder	10,0
Totalt	67,9

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under kommunstyrelsen m.m. skett med 0,3 mnkr. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter i 2016 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsplanen med 140,7 mnkr.

Central medelsreserv

Insatser för stadens hemlösa

För att stärka och förbättra situationen för stadens hemlösa avsätts 5,0 mnkr. Det handlar om specifika projekt men också om att jobba relationsbyggande så att stadens sociala insatser kan optimeras. Socialnämnden ansvarar för att samordna övriga nämnders arbete.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att socialnämnden tilldelas 5 mnkr för hemlöshetsarbete. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: Till

kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.

Serviceämnden nytt uppdrag (egen-regi anbud)

Serviceämnden ska bygga upp ett stöd till stadsdelsnämnderna när det gäller möjligheten att lägga egen-regi-anbud. Under inledningsskedet anslagsfinansieras detta för att både möjliggöra uppbyggnad av kompetens och en möjlighet för stadsdelsnämnderna att efterfråga den. För kommande år ska tjänsten intäktsfinansieras.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att serviceämnden tilldelas 2 mnkr för arbetet. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Trygghetsskapande insatser kring festivalen "We are Stockholm"

Kulturnämnden ska bedriva trygghetsskapande insatser kring festivalen "We are Stockholm". Arbetet ska ske i nära samarbete med polismyndigheten, socialtjänsten, fältassistenter och frivilligorganisationer med fokus på att motverka sexuella trakasserier i enlighet med projektet *Respekt och Självrespekt*. Kameraövervakning och utvecklad belysning på evenemangsområdet ska öka trygghet och trivsel. Kommunikation ska vara tillgänglig för var hjälp finns att få. Säkerhetsorganisationen ska utökas med fler ordningsvakter och utbildade ungdomar. Förändring av konserttiderna med tidigareläggning av konserter ska övervägas. Brottsstatistik och ordningsläge ska kontinuerligt avrapporteras till kulturnämnden och kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att kulturnämnden tilldelas 1,5 mnkr för trygghetsskapande insatser kring festivalen "We are Stockholm". Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Evenemangsstöd till Stockholm Business Region - VM-deltävling i triathlon

År 2014 genomförde World Triathlon Stockholm AB framgångsrikt den senaste VM-deltävling i Stockholm som drog till sig cirka 100 000 åskådare. Evenemanget består av dels en VM-deltävling där världens bästa kvinnor och män tävlar, dels av en motionstävling där allmänheten har möjlighet att delta. Med anledning av att 2014 var sista året för genomförandet av VM-deltävlingen inledde arrangören ett nytt arbete avseende möjligheten att kunna genomföra deltävlingen ytterligare tre år i Stockholm (2015-2017). Evenemanget håller en hög internationell status med deltävlingar som arrangeras runt om i världen. VM-deltävlingen i triathlon i Stockholm bidrar på ett mycket positivt sätt till att öka kännedomen om Stockholm i världen och befästa bilden av Stockholm som en internationell idrotts- och evenemangstad. Inom triathlon arbetar man dessutom aktivt med ett starkt jämställdhetsperspektiv såväl internationellt som nationellt. Idrottsligt tillämpas samma distanser för kvinnor som män, likaså avseende medial exponering och prispengar, vilket stärker bilden av Stockholm som en jämlik stad.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att Stockholm Business Region tilldelas 1,5 mnkr som evenemangsstöd. Finansiering sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Förskolor med hög hyra

Medel har reserverats för bidrag till nämnder med hög förskolehyra. Stadsledningskontoret föreslår bidrag efter avläsning i stadens lokaladministrativa system LOIS. Efter avläsning beräknas bidrag om 38 mnkr för första halvåret 2016. Budgetjustering sker samlat för helår, i samband med och efter avläsning för andra halvåret, i tertiärrapport 2.

Utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

Medel har reserverats för stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Nämnderna har ansökt om budgetjusteringar om 3,2 mnkr vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Särskilda insatser stadsmiljö

Enligt kommunstyrelsens beslut 2015-01-28 (*Fattiga EU-medborgare i Stockholm - Åtgärder för att stärka stadens arbete med utsatta EU-medborgare, dnr 156-139/2015*) får berörda nämnder återkomma till kommunstyrelsen i samband med tertialrapporter och redovisa ökade kostnader för personal m.m. vid evakueringar samt för sanitära förbättringar i avvaktan på avhysningar. Nämnderna har ansökt om budgetjusteringar om 3,8 mnkr vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Klimatinvesteringar - investeringar i klimatförbättrande åtgärder

I kommunfullmäktiges budget 2016 finns 150 mnkr avsatta i central medelsreserv 4 för klimatförbättrande åtgärder. Investeringsåtgärderna ska bidra till att nå stadens klimatmål och minska de klimatpåverkande CO₂-utsläppen eller bidra till en hög beredskap för kommande klimatförändringar. Åtgärderna ska avse investering, kunna genomföras under det år som ansökan av medel görs samt ha ett tydligt samband med stadens nuvarande styrdokument inom klimat och miljöområdet.

Medel har även funnits avsatta under 2015 och i tertialrapport 2 2015 tillstyrktes medel om 6,9 mnkr för till exempel utbyten till energieffektiva vitvaror, inköp elcyklar, utrustning för förbättrad matavfallsortering förskolor. I verksamhetsplan 2016 tillstyrktes medel om totalt 60,2 mnkr för olika typer av energiåtgärder som utbyten av vitvaror och armaturer, inköp av elcyklar men också för utjämningsmagasin, dagvattenåtgärder, avfallssystem, solkomprimerade skräpkorgar, glasfasadsbyte på Kulturhuset och energiåtgärder i Åkeshovs sim- och idrottshall.

I tertialrapport 1 2016 har ansökningar om totalt 80,5 mnkr inkommit från nämnderna, varav 48,0 mnkr är en hemställan om förhandsbesked för trafiknämnden för investering i solcellsdrivna parkeringsautomater under 2017. För att åtgärderna ska kunna genomföras under 2017 behöver upphandling starta under 2016 varför förhandsbesked är en förutsättning för genomförandet.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att bevilja begärda medel för de ansökningar som inkommit i samband med tertialrapport 1 2016, i enlighet med vad som framgår i bilaga 1. Åtgärder avser bland annat utbyten till energieffektiva vitvaror, armaturer, inköp elcyklar, återvinning av spillvärme från Tele2 arena till tre fastigheter i Slakthusområdet samt solkomprimerade skräpkorgar. Trafiknämnden har tidigare erhållit medel för solkomprimerande skräpkorgar och arbetar med att ta fram en plan som också kan ge stadsdelsnämnderna vägledning i arbetet.

Hägersten-Liljeholmen och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd föreslås få del av de medel som ansökts för utbyte av äldre vitvaror. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har ansökt om 15,0 mnkr för utbyte av 1 000 enheter och Rinkeby-Kista har ansökt om 8,7 mnkr. Då utbytet är omfattande anser stadsledningskontoret att ansökningarna framgent måste bli mer tydliga i beräkningen och redovisning av klimateffekt samt driftkostnadspåverkan. Nämnderna föreslås få 3,0 mnkr för att inleda utbytet och återkomma med ansökan i tertialrapport 2 med en mer utförlig ansökan.

Från och med 2015 finns statliga medel att söka för klimatförbättrande åtgärder. Satsningen är en del av regeringens vårbudget som riksdagen beslutade om i juni 2015. Naturvårdsverket ska i samverkan med andra centrala myndigheter och länsstyrelserna ge stöd till lokala klimatinvesteringar. Under 2015 uppgick stödet till 125 miljoner kronor. Ytterligare 600 miljoner kronor årligen är aviserade för 2016 till 2018.

I ansökningsomgångar under 2015 och 2016 har staden sökt statligt stöd och beviljats sammanlagt 22,7 mnkr, fördelat på projekten Uppsamling och förbränning av metangas, 6,4 mnkr (Stockholm Vatten VA AB), Laddstationer, 6,2 mnkr (Stockholms Stads Parkerings AB), Information trafiksignaler, 0,5 mnkr (trafiknämnden), samt 240 icke-publika laddningsstationer för elfordon, 9,6 mnkr (miljö- och hälskyddsnämnden).

Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Kungsholmens stadsdelsnämnd har begärt budgetjustering om 0,3 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Finansieras via donationsstiftelser

Sommarkoloniverksamhet

Stadsdelsnämnderna tillförs totalt 10,0 mnkr för sommarkoloniverksamhet under 2016. Stadsledningskontoret föreslår att dessa medel finansieras genom avkastning från donationer. Fördelning framgår av bilaga 1. I verksamhetsberättelse 2016 ska stadsdelsnämnderna redogöra för hur medlen har använts.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter med 1 391 mnkr, varav 646 mnkr inom stadsdelsnämnderna. Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp, bilaga 1.

Övrigt

Uppmaning till fastighetsnämnden om slutredovisning av investeringsprojektet Tekniska nämndhuset

I kommunfullmäktiges budget 2015 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att genomlysna ett urval av fastighetsnämndens investeringsprojekt som befann sig i utrednings- eller planeringsskede; däribland projekt Nytt Tekniskt nämndhus (dnr 302-652/2013) där inriktningen innebar att en ny kontorsbyggnad för de tekniska förvaltningarna skulle uppföras på arenatomten i Söderstaden och att nuvarande tekniska nämndhuset på Kungsholmen skulle konverteras främst till bostadsändamål.

I tertiärrapport 1 2016 rapporterade stadsledningskontoret att genomlysningen resulterat i att projektet inte bedömdes uppfylla de inriktningsmål som kommunfullmäktige satt upp och att projektet inte var hållbart ur ett fastighetsekonomiskt perspektiv. I budget 2016 fastställdes att resultatet av alternativa utredningar för projektet under 2016 skulle fastställa en ny inriktning för projektet. Resultatet av de alternativa utredningarna har redovisats och analyserats. Slutsatsen är att projektet Nytt Tekniskt nämndhus enligt tidigare inriktningsbeslut (fattat i kommunfullmäktige 10 juni, 2013) bör avbrytas. Istället föreslås att nuvarande Tekniska nämndhuset moderniseras och rustas upp. Följande avvägningar ligger till grund för en ny inriktning:

- Förväntad bostadspotential i fastigheterna Klamparna (nuvarande Tekniskt nämndhus) efter genomförda utredningar resulterar i en lägre potential jämfört med tidigare fattat inriktningsbeslut 2013. En viss andel bostäder kan ändå tillskapas.
- Marknadsintresset för Söderstaden bedöms ha höjts och tillskottet av alternativa kontorsetableringar och arbetsplatser bedöms inte vara beroende av stadens initiativ till att agera draghjälp.
- Ombyggnadskostnaden för Klamparna är förvisso hög; men investeringsutgiften blir ändå lägre än vid nybyggnation i Söderstaden
- Utredningar visar att det är möjligt att inrymma verksamhetsprogrammet i befintlig huskropp (med ombyggnad av entré). Samtidigt tillskapas en viss andel bostäder till följd av att Klamparen 11 ändå kan frigöras.
- En sammanvägd genomgång av tidigare beslutade lokaliseringskriterier, också med ovanstående punkter i beaktande, gör gällande att argumenten för en kommuncentral etablering överväger argumenten emot.

Fastighetsnämnden uppmanas därmed att snarast återkomma till kommunfullmäktige med en slutredovisning av tidigare projektinriktning och redovisa vilka projekteringskostnader

som ej kan hänföras till den nya inriktningen. Vidare uppmanas nämnden att ta fram ett förslag till nytt inriktningsbeslut, i enlighet med stadens anvisningar för beslut, styrning och uppföljning av investeringar, till kvartal 4 2016.

Stimulansmedel för kunskapssatsning inom äldre- och funktionshindersomsorgen, dnr 439-437/2016

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att fördela 178 mnkr till kommunerna för kompetenshöjande insatser för baspersonal och myndighetsutövande handläggare inom äldre- och funktionshindersområdet. Stockholms stad har rätt att söka 14 156 353 kr. Kommunerna beslutar själva om fördelning mellan äldre- och funktionshindersomsorgen. Medlen kan användas till och med den 31 december 2016.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att av de 14 156 353 kr i stimulansmedel för kunskapssatsning inom äldre- och funktionshindersomsorgen som staden har rekviderat från Socialstyrelsen fördelas 8 500 000 kr till äldreomsorgen och 5 656 353 kr till funktionshindersomsorgen. Fördelningen följer av storleken på verksamhetsområdenas budgetar med en extra tilldelning till funktionshindersomsorgen för att beakta extra utvecklingsbehov i samband med kommunaliseringen av hemsjukvården inom LSS. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen uppmanar äldrenämnden och socialnämnden att administrera och fördela medlen i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Äldrenämnden föreslås även få ansvar för att sammanställa och återredovisa genomförda insatser för såväl äldrenämnden som socialnämnden till Socialstyrelsen.

Fördelning PRIO-medel

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har ingått en överenskommelse om stöd till riktade insatser för att förbättra vården och omsorgen av barn, unga och vuxna med psykisk ohälsa. Överenskommelsen syftar till att, genom ekonomiska incitament och patientens behov i centrum, uppmuntra, stärka och intensifiera utvecklingsarbetet i landstinget och kommunerna. För att få ta del av medlen som avsatts för respektive år krävs att kommunen klarar vissa fastställda grundkrav och prestationsmål. Stockholms stad har godkänts när det gäller 2012, 2013, 2014 och 2015 års grundkrav och prestationsmål.

Vuxna med psykisk funktionsnedsättning

För att uppfylla målen i stadens handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri föreslår stadsledningskontoret att 13,5 mnkr av PRIO-medlen för 2015 riktade mot vuxna med psykisk funktionsnedsättning fördelas till stadsdelsnämnderna enligt stadens fördelningsnyckel för socialpsykiatri. 0,8 mnkr av PRIO-medlen föreslås fördelas till socialnämnden (enheten för hemlösa) för satsningar i enlighet med handlingsplanen för utveckling av socialpsykiatri.

Socialnämnden uppmanas att ansvara för att administrera och hantera medlen och ta fram villkor och uppföljningskrav samt anvisningar för rekvirering.

Enligt fördelningsnyckeln för socialpsykiatri fördelas 13,5 mnkr till stadsdelsnämnderna enligt nedan:

Stadsdelsnämnd	Mnkr
Rinkeby Kista	1,3
Spånga-Tensta	0,8
Hässelby-Vällingby	1,3
Bromma	0,8
Kungsholmen	0,6
Norrmalm	0,6
Östermalm	0,6
Södermalm	1,5

Enskede-Årsta-Vantör	1,6
Skarpnäck	0,8
Farsta	1,2
Älvsjö	0,4
Hägersten-Liljeholmen	1,2
Skärholmen	0,8
Totalt	13,5

Uppmaning till myndigheter, förvaltningar och kommunala bolag att flytta till Skärholmen, hemställen från Skärholmens stadsdelsnämnd, dnr 122-818/2015
Skärholmens stadsdelsnämnd har i ett särskilt ärende ansökt hos kommunstyrelsen att uppmana myndigheter, förvaltningar och bolag att flytta till Skärholmen.

Kommunfullmäktige har i budget 2015 och 2016 slagit fast att arbetet med att flytta ut stadens förvaltningar och bolag ska fortsätta. Flera centralt belägna huvudkontor har redan flyttat till ytterstaden och för andra finns det en planering. Enligt ägardirektiven för AB Stockholmshem ska bolaget utreda, planera och genomföra en flytt av huvudkontoret till Skärholmen.

Generellt anser stadsledningskontoret att rekommendationer om flyttar till en speciell plats inte ska vara allt för precisa. Speciellt gäller detta om kontorslokaler för ändamålet ska hyras på marknaden. Erfarenheten har visat att förutsättningarna för staden att förhandla rimliga hyresvillkor kan förbättras om det finns utrymme för ett flexibelt agerande utan låsningar i tidiga skeden. Kontoret uppfattar att Skärholmen, bland annat vad gäller hyresnivåerna i området, kan ha fördelar jämfört med andra delar av staden. Det finns därför goda skäl att i samband med en lokalisering pröva Skärholmen som ett alternativ. Oavsett om det gäller stadens egna förvaltningar/bolag eller någon annan så informerar kontoret i dessa sammanhang gärna om detta.

Ärendet avslutas med hänvisning till det pågående arbetet med att flytta stadens förvaltningar och bolag till ytterstaden.

Särskild redovisning inom korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS

Den 1 juli 2016 införs ett valfrihetssystem enligt LOV för insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS i enlighet med budget 2016. För de fåtal personer som har mycket speciella behov med krav på hög bemanning och som föranleder väsentligt högre kostnader som inte täcks inom resursfördelningssystemet, föreslås därutöver att en särskild ersättning kan utgå. Vid den särskilda redovisningen för korttidstillsyn ställs krav på särskilt avdelad personal (men inget krav på dubbelbemanning) samt att den enskilde bedöms ha ett varaktigt behov av stöd som avser minst sex månader. Personer som har personlig assistans i samband med sin korttidstillsyn tilldelas per automatik ersättningsnivå två.

Nedan redovisas schablonen för särskild redovisning uttryckt i kronor per månad och brukare.

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS	Särskild redovisning
Nivå 1	4 356
Nivå 2	5 809
Nivå 3	8 713
Nivå 4	4 356

Ovanstående belopp är uttryckta i kronor per månad och brukare.

Bestämmelserna träder i kraft 2016 förutsatt att beslut tas av Kommunfullmäktige i

samband med tertialrapport 2.

Förskolelokal i bostadsrättsföreningen Rosteriet, Liljeholmen, fastighetsnämnden, genomförandebeslut, dnr 122-867/2016

Fastighetsnämnden har fattat genomförandebeslut gällande förvärv av en förskolelokal i bostadsrättsföreningen Rosteriet i Liljeholmen för beredning (dnr 122-867/2016). Enligt gällande regler för ekonomisk förvaltning ska nämndernas investeringar godkännas av kommunfullmäktige om utgiften överstiger 50 miljoner kronor, vilket är fallet med den aktuella förskolan.

Nämnden har den 20 oktober 2015 beslutat att förvärva den aktuella lokalen, men inte hemställt ärendet till kommunfullmäktige. Förskolan blir klar för inflyttning i september 2016 och denna tidplan är strategisk för att staden ska klara behovet av förskola i området. På grund av den mycket snäva tidplanen får ett avsteg från regler för ekonomisk förvaltning medges. Detta kan ske med stöd av att nämnden enligt reglementet får besluta om, inom ramen för av kommunfullmäktige årligen anvisade medel och på villkor i övrigt som kommunfullmäktige kan föreskriva, besluta om förvärv, utom förköp, överlåtelse av mark och/eller byggnad under förutsättning att köpeskillingen inte överstiger 90 mnkr kronor och att ärendet inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Beslutet anmäls således till kommunstyrelsen och fastighetsnämnden uppmanas säkerställa att förvärvet inryms i de av kommunfullmäktige anvisade medlen inom nämndens investeringsram och att därmed övriga planerade bostadsrättsförvärv kan genomföras i enlighet, med den prognos som fastighetsnämnden redovisat och som ligger till grund för fastställandet av för ändamålet destinerade medel. Kontoret föreslår med hänvisning till ovan att kommunstyrelsen godkänner fastighetsnämndens förvärv av förskola i bostadsrättsföreningen Rosteriet.

Vidare uppmanas fastighetsnämnden att i samband med förvärv av bostadsrätter i fortsättningen följa investeringsreglernas gräns om på 50 mnkr och ha tillräcklig tidsmarginal.